

CZECHOSLOVAK MONTHLY

REGISTERED BY AUSTRALIA POST - PUBLICATION NO. VBH 7732

Panorama

MĚSÍČNÍ REVUE

ZÁŘÍ 1986 \$1.80

3

1. 8.- L. Murphy, nejvyšší, justiční osobnost v austrál. historii vyšetř. pro vážná obvinění, má jen několik měsíců života: rakovina... Milión dětí na světě ročně unešeno a prodáno výrobcům pornografií...

2. 8.- Chtěla, aby si jí panovnice všimla, tvrdí nyní dáma, jež v březnu vystrčila na královnu obnažená nádra...Většina jihoaf. černochů odmítá ekon.sankce firmy Fraser and Co.: nikoho to nezajímá...

3. 8.- Černý den austrál. Labor Party: katastrofální debakl v dopln. volbách v NSW...V lux. exilu na ostrově Hao franc. agenti už přijímají novináře...

4. 8.- Picassův obraz za téměř \$ 2 mil. odcizen "kultur-ními teroristy" z Nár. galérie státu Victoria...Nedůvěra k tvrzení skupiny uprchlíků z NDR, že hranici přešli v přestrojení za sov. vojáky: jsou strážní takoví blbci?

5. 8.- Záplavy v Sydney: závažné škody, oběti na životech... Novozél. min. před. Lange bez nadšení hledí na závěry vlád. komise, doporučující pevně voj. spojení s USA a Austrálií...

6. 8.- Vrah měl IQ 133: 21letý student ubodal soka, kterého předtím úspěšně sváděl v přestrojení za dívku... Těžké boje o Kandahár, druhé největší město Afghánistánu.

7. 8.- Premiér Queenslandu Bjelke-Petersen nevylučuje přesun do fed. politiky... W. Schroeder, který s umělým srdcem žil skoro dva roky, umírá v USA...

8. 8.- Austrálie chce naštvat USA a vybíjí SSSR k dodávkám sov. zeměděln. techniky: ještě zřídí kolchozy, jinak to těžko někdo koupí... Přípravy na vyloučení Nového Zélandu z obranného voj. paktu ANZUS vrcholí...

9. 8.- Jen v Melbourne pracuje na 30 seznamovacích agentur: vláda před nimi varuje... Kom. teroristé se zmocnili promítací kabiny kina v Peru a místo pornografie pustili marx. propagandu: diváci nepostřehli změnu...

10.8.- Služby v Austrálii tvrdě zasaženy recesí... Austrálii reprezentuje 72 atletů na homosex. OH v USA...

11.8.- Policiešky neskrývají slzy při vyšetř. nejhoršího případu týrání dítěte v krim. historii: dva roky na provaze kvůli troše jídla... Propuštěno pět austrál. turistů, obv. v Zimbabve ze špiónáže pro JAR: mučení při výsleších, prý ale podle zákonů...

12.8.- Nový Zéland de facto vyloučen z paktu ANZUS kvůli neochotě vlády přijímat amer. lodě: tak dlouho kopeš kamaráda do zadku, až... Sov. občane prý bude povoleno jet do Izraele zachránit bratra darováním kost. dřeně...

13.8.- Kontroverzní Bill of Rights, vlastně ohrožení obč. práv v Austrálii, nemá šanci: dobře spláchnout, radši dvakrát... Rakety afgán. osvobozenecských bojovníků zasahují zast. úřady SSSR a Polska v Kábulu...

14.8.- Pan Holmes a Court, nejbohat. člověk Austrálie, vydělává \$ 2604 každou minutu prac. týdne... Švýc. banky ochotny vydat filip. vládě vklady býv. pres. Marcose.

15.8.- Novozél. školák, 14, z peněz. automatu převedl na své konto milión dolarů: místo kartičky z um. hmoty použil obal od bonbónů...

16.8.- V Austrálii je 13,120 nezaměst. Novozélandanů, zatímco na NZ jen 19 nezaměst. Australanů: Austrálii to ročně stojí \$ 65 miliónů... Američané budou tichořským ostrůvkům platit za právo rybolovu: pozdě, velký bratr z Moskvy už visí drápkem...

17.8.- Austral. min. před. Hawke přirovnává ekon. situaci k válce: jak je to dlouho, co chrup svítil v úsměvu... Něm. lékař navrhuje nositele viru AIDS výstražně značit tetováním: v duchu velké tradice...

18.8.- Všeobec. mrazení v zádech v předvečer austrál. stát. rozpočtu: popularita vlády na nule... Poprvé v děj. kom. Číny noviny uveřejňují karikatury bossů...

19.8.- Austrál. krizový rozpočet svět neohromil: nicméně je po karnevalu... V Moskvě vracejí některým ulicím jména z carských dob: dojde i na polit. funkce...?

20.8.- Picassův obraz nalezen v úschovně na melbourn. nádraží... Novozél. obyvatelstvo jasně vyjadřuje podporu paktu ANZUS: další šok pro levicovou vládu...

21.8.- Policie v Sydney a Adelaide propojena počítačem: okamžitá identifikace podezřelých... Amer. pošt. úředník vraždí 14 kolegů: chtěli ho vyhodit pro lenost...

22.8.- Skupina austrál. domorodců získává monopol. právo TV vysílání pro třetinu Austrálie, na území žije 73 procent bělochů... Nehodí se do čerstvých líbánek: na sov.-čínské hranici při přestřelce zabít čínský voják...

23.8.- Austrál. vláda se snaží prosadit zákon, aby se 30 let mlčelo o výsledcích vyšetř. aféry soudce Murphyho: kdo čekne, dostane pokutu \$ 100,000...SSSR odhaduje, že 40,000 lidí zemře na následky černobyl. výbuchu.

24.8.- Austrálie bude mít 19 mil. obyv. do roku 2001... Kom. teror. skupinám nedopřít čas vyrůst: filip. pres. paní Aquino slyší radu od indonés. pres. Suharta...

25.8.- Austral. vojáci údajně neviditelní na 10 metrů v nových uniformách: pokud má nepřítel hodně dioptrií... Vicepres. nikaragujské obch. komory obv. ze špiónáže pro USA: pobádal se s policajtem před US ambasádou...

26.8.- Horký čaj, symbol brit. impéria, označen za zdrav. hazard... Snížení produkce kokainu by ekonomicky zahu-bilo Bolívii: Američané marně urgují...

27.8.- Jen 5 proc. Australanů považuje čerstvý stát. rozpočet za "velmi dobrý", nicméně jako "dobrý" jej bere dalších 52 procent... Matka s bratrem A. Ščaranského /propuštěného na Západ před časem spolu s naším Javorským/ přijíždějí do Izraele...

28.8.- Papež po návštěvě Austrálie poletí do Říma se společností Qantas: v letadle bude postel... Vývoj ponorek pro Austrálii ve Švédsku prý neohrožen odhalením sov. agenta: původem čs. uprchlík...

29.8.- V Austrálii se předpokládá úroda obilí 15.4 mil. tun: kam ale s ní, pane Nerudo...Potvrzena obava, že AIDS může být přenášen bodavým hmyzem: koukej, vedle koho ležiš na pláži...

30.8.- Bílí Australané obvinění, že trénují psy pro obranu proti domorodcům... Býv. filipin. pres. Marcos smí zůstat další rok v USA...

31.8.- V parlamentu se budou balit papyrosy: tabákové koncerty přeruší dodávky do Canberra, pokud se tam cigarety budou smět prodávat jen se zvlášť. varováním... Vzhledem ke zvýšené sov. aktivitě USA zjišťují, že ne-venovaly dostatečnou pozornost tichomoř. oblastem...

LIVING IN AUSTRALIA - A GUIDE FOR NEW SETTLERS: příručka pro nové příchozí se škálou užitečných rad. Kromě angličtiny k dostání v 17 dalších jazycích /tradičně nikoli v češtině či slovenštině/. V Austrálii distribuují síť vládních prodejen knih /Australian Government Bookshops/ - cena \$ 4.25. Pokud se chystáte do Austrálie, čtěte ji už na austrál. zast. úřadech!

Redakce se omlouvá autorům, jejichž příspěvky jsme zatím nemohli zařadit, protože jsme museli dát přednost aktualitám. Ale každý dobrý materiál dojde uplatnění! Zachovejte nám přehled!

Jsem na světě nejchytřejší?

To to zaduňelo. Ale budiž: vřepneme a otřepeme se po dopadu otázky v celé její mohutnosti. Nakonec, je milé se tak zeptat. A ještě milejší by bylo si odpovědět, ano, a ne, ANO! Soudě podle toho, co se mezi nášinci praví koldokola zeměkoule, je hřejivá odpověď nasmadě. Jsem chytřejší - či aspoň to mezi sebou říkáme - než Němci, jsme-li v Německu: oni jsou bez fantazie, bez tváře, jako ovce. Jsem chytřejší - či aspoň to mezi sebou říkáme - než Švýcaři, jsme-li ve Švýcarsku: oni jsou zabeďněni, duševně nepružní, milu-

Úvodník (který není úvodníkem)

Jí nudný stereotyp. Jsem chytřejší - či aspoň to mezi sebou říkáme - než Američani, jsme-li v Americe: oni jsou neuvěřitelně nativní, rostěkáni, věčné děti. A jak jinak, jsme chytřejší - či aspoň to mezi sebou říkáme - než Australané či Novozélandci, jsme-li v Austrálii nebo na Novém Zélandu: oni jsou nevzdělání, lhostejní, vůbec je nezajímá, co je Sparta a co Slávie...

Kdekoli vyhodíme kotvu, už po několika málo hodinách víme, co tomu kterému lidu v podhradí i těm na hradě chybí k dokonalosti, co jim schází, aby se podobali ideálu. Aby se podobali nám, řečeno česky a jednoduše. Především, a to bez prodlužení, by se měli naučit češtinu a slovenštinu, aby mohli nadšeně naslouchat našim postřehům a radám, dokud my ještě zápasíme s jejich slovíčky a s jejich gramatikou.

Každá liška svůj ocas chválí, praví Karel Čapek a cituje projev na manifestaci schůzi lišek: Kolegové a kolegyně, jak známo, náš liščí ocas vyniká nade všechny ocasy; jen našim ocasem se šlehaří ebonitové desky, čímž vzniká elektřina, rádio a veškerý pokrok. A čeho se nám za tento vynikající ocas dostává?

Nu, nepochybně, že i Poláci si myslí, že jsou na světě nejchytřejší. Že si totéž myslí Ukrajinci či Maďaři. Nezlehčujeme tímhle zjištěním, ani v nejmenším, proším pěkně, co příslušníci které národnosti po světě dokázali, čím se doopravdy zapsali do dějin. Podíváme-li se na věc zblízka, nejsprávněji ale zjistíme, že - až na vzácné výjimky - to nebylo poskytováním moudrosti a rad, jak uspořádat chod zeměkoule či zdlouhavosti veřejných /skromněji verze/ tam, kde právě zapustili čerstvé kořeny. Zjistíme, že mnohem a mnohem častěji díru do světa udělali ti, kteří bez úderu v prsa a převelkých slov začali se vší svou energií a talentem řešit nějaký docela praktický problém. A především dokázali vyřešit problém, který každý sám nosí v sobě: kdo jsem a co mohu dát těm kolem.

Neměli bychom zapomínat na jedno: národy, které nás přijaly poté, co jsme - nuceně či dobrovolně - ztratili možnost žít tam, kde jsme se narodili, tak tyto národy na rozdíl od nás /i Poláků, i Ukrajinců, i Maďarů.../ neztratily možnost rozhodovat o svých věcech. Leckdy si tu možnost nenechaly vzít, přestože chtěly ruce po nich už sahaly: mnohdy přešly a obstály třeba právě pro tu jejich zdánlivou "zabeďněnost" a prozíratelnou lásku k tradici, pro jejich zdánlivou "naivitu" a dětský instinkt, zaplaťpámbu za něj, protože dítě moc věcí ohdře čistou hlavou, tedy dříve.

Mluvíme do toho, k čemu máme opravdu co říci. Jsem bohatší o leccjakou zkušenost a můžeme leccos vysvětlit. Nedělejme tak ale z pozice, že před sebou máme hloudek vyjevených ptomečků, že všechno, všecičko víme líc. Nevíme. Kdybychom skutečně věděli, beze zbytku, nebyli bychom my dneska tady, ale oni - či mnozí z nich - by byli tam. Buďme hrdí na to, co naši dokázali; ovšem za současné úcty k tomu, co druzí dovedou, i když jsou v něčem jiní. Jinak na nás pošlou psa, budeme-li jím bušit na dveře. Rekl bych, že plným právem.

CHYTIT BLECHU

není ani trochu snadné. Jednou takhle o prázdninách na severu Čech jsme pítáhlí domů zatoulaného a strašně hladového psa a pak po několika dnech v baráku blech bylo vskutku habaděj. Rodiče si zoufali. Až někdo poradil, že to chce lehké spaní, sklenku s vodou a cvik. Ulehali jsme tedy po ruce se skleničkou od hořčice a po několika málo minutách pokousané dřimoty jsme na povel odhazovali přikrývky, rozsvěceli všechna světla a krvelačně pronásledovali prchající bestie, jež jsme vzápětí topili s netušeně krutou rozkoší...

Až k nevíře, ty blechy jsme tenkrát vychytali.

Časopis, který máte v ruce, je právě v takovém stádiu vychytávání blech. Začíná se, leccos zaskřípe, teprve dodatečně vidíme, že to či ono se dalo udelat lépe. Ale je důležité, že sklenku s vodou máme po ruce.

Minulé - druhé - číslo Panorámy pronásledovala nevidaná smůla. Potkalo nás skoro vše nepříjemné, co se při výrobě časopisu může přihodit. Muselo se předělávat všech 24 originálních archů. Pak v nejméně vhodný okamžik selhal stroj, na němž připravujeme sazbu. A konečně selhala tiskárna a nebyla s to dodat výtisky v dohodnutém čase... Nicméně čtenář nic nepoznal, vše klaplo. Protože v kritických okamžicích se k Panorámě natáhly ruce, ochotné pomoci. A vše dopadlo nakonec dobře a vy jste našli svůj výtisk včas ve schránce na dopisy.

Už máte v ruce třetí číslo. V budoucnu asi tu a tam něco pozměníme, noviny jsou živý organismus, musí se vyvíjet. Ale jistě již vidíte, že Panoráma není sluk náhodně posbíraných materiálů, že má koncepci, že lidé kolem práce s časopisem baví a že něco opravdu chtějí.

Nechceme slevovat na technické kvalitě, naopak ji zlepšovat. A cenu chceme udržet na úrovni, aby si časopis mohl opravdu každý dovolit. Čs. časopis v exilu bude vždy mít relativně nízký náklad, přitom mnoho výrobačních úkonů jej přijde právě na tolik, jako světový magazín s miliónem výtisků. Dělat exilový časopis je tedy velmi drahá legrace a čeká se na každý dolar předplatného. Odměnou všem kolem Panorámy - a těch nezištných, nadšených lidí se objevuje nečekaně mnoho - není přitom nic jiného než dobrý pocit.

Panoráma nechce být žebřavým časopisem. Nebylo by to důstojné kulturní tradice našich národů ani úspěchů naší komunity v této oblasti světa. Pokud někteří čtenáři dosud nezaplatili, tedy prosíme - nenechte se prosit.

PANORÁMA CZECHOSLOVAK PANORAMA

Vydává Czechoslovak Panorama pro Čechy a Slováky v Tichomoří i krajiny jinde ve světě. Řídí redakční kruh Panorámy. Zodpovědný redaktor Jiří Hodač. Tisk Newsprinters Pty. Ltd.

Redakce: 35 Massey St., Doncaster, Vic. 3108, Austrálie.
Telefon: Melbourne /03/ 848-5802 /večer/

Podpsané materiály vyjadřují názory autorů. Redakce nemá námitek proti přetiskování původních materiálů Panorámy jinými exilovými časopisy, bude-li připomenut pramen a autor, pokud je uveden.

Cena jednotlivého výtisku v Austrálii \$ 1,80.

Předplatitelům se poskytuje sleva. Přesné informace o předplatném v Austrálii i zámorí na odstřížku ve druhé polovině časopisu.

PANORÁMA vychází každý měsíc.

Snímek na obálce: Pavel SINDELAR

Jaroslav DOHNAL

...ale pod naší vlajkou!

Už asi před rokem jsme se s manželkou rozhodli navštívit VI. slet čs. sokolstva v zahraničí. Bylo to ve shodě s naším národním uvědoměním - a oba jsme staří cvičící sokolové z dob Masarykovy republiky.

SOKOL - VI. SLET
ZÜRICH 3.-7. 7. 1996

Po celý týden před hlavním sletovým vystoupením se konaly různé konference. Účastníci a hosté viděli sletovou výstavu, zahájení sletu v hotelu Nova Park, divadelní představení "Odpoledne u Smetanů", seznamovací večírek, koncert, nářadový tělocvik, sletové hry, vyvrcholením byla hlavní sletová vystoupení... A na závěr plně zasloužená zábava na rozloučenou. Při všech akcích jsme se seznamovali s krajany - sokoly z celého světa. Účast našich zástupců z Austrálie se hodnotila zvláště vysoce nejen proto, že jsme přijeli z takové dálky, ale i pro naši aktivní účast na uplatňování sokolské myšlenky.

Sestý slet se konal v první polovině července, tedy v době, kdy město Curych oslavovalo 2000 let od svého založení. Po celou dobu jsme měli překrásné počasí - bohužel až na den hlavního sletového vystoupení, kdy hodně přelo. Přesto sokolici od nejmladších až po ty nejstarší dokázali, že *cesta daleká a ani déšť - sokolika neleká*. Cvičily všechny složky včetně hostů a krojované skupiny odtančily "českou besedu" bezchybně, na jedničku. Bylo to nádherné, dojmavé... Snad každý na sletové tribuně slyšel z velkého zážitku a při vzpomínce na naše krásné slety v Praze na Strahově. Těžko se o něčem takovém píše, to se musí vidět a prožít...

Sestý slet se konal v první polovině července, tedy v době, kdy město Curych oslavovalo 2000 let od svého založení. Po celou dobu jsme měli překrásné počasí - bohužel až na den hlavního sletového vystoupení, kdy hodně přelo. Přesto sokolici od nejmladších až po ty nejstarší dokázali, že *cesta daleká a ani déšť - sokolika neleká*. Cvičily všechny složky včetně hostů a krojované skupiny odtančily "českou besedu" bezchybně, na jedničku. Bylo to nádherné, dojmavé... Snad každý na sletové tribuně slyšel z velkého zážitku a při vzpomínce na naše krásné slety v Praze na Strahově. Těžko se o něčem takovém píše, to se musí vidět a prožít...

Jaroslav KOVÁŘÍČEK

Prchavý ráj

Kdysi dávno v Praze mne napadl způsob, jak zhodnotit čs. korunu - vyvrtnat do ní díрку, provléknout stužku a prodávat turistům za dolar jako suvenýr. Ha, ha! Smích mne však přechází, když tento vtip vyprávím svým australským kolegům. A to nemluvím o koruně, ale o měnové jednotce australské, která dnes tu nebohou čs. minci připomíná nejen vzhledem, ale i relativní kupní silou. Inu, není pochyb, že Austrálie je na dobré cestě k socialismu.

Když jsem přijel do Austrálie, potkal jsem dobrého muže, který byl ochoten poskytnout užitečné rady. Neřikal: Udělej to či ono! Říkal třeba: Já bych si ve vaší situaci nekupoval nejdřív auto, raději bych si ušetřil zálohu na domek. Teprve po letech jsem poznal, jak rozumné byly tyto rady, kterých já tenkrát nedbal. Hned, jak jsem našel nějaký dolar, koupil jsem auto, starou bombu, která se zhroutila druhý den. Zkrátka - vím z vlastní zkušenosti, jak těžko je člověk poučitelný z chyb i rad druhých. I Australané jsou lidé a marně tu bylo mnohým říkat, že ideály socialismu sice zní vznešeně, realita je však zcela jiná. A tak si tu většina občanů volí vlády socialistické, těšíce se na radostné zítřky. A realita? Vysoká inflace, vysoká nezaměstnanost, vysoké úroky, vysoká

Velkým dojmem na mne zapůsobila i osobní setkání se členy Ústředí Sokola a Sletového výboru Sokola. Jsem rád, že jsem se mohl seznámit i se členy Rady svobodného Československa, br. dr. M. Kverkem, br. ing. Š. Papánkem i jinými. Všichni se vyptávali na krajanskou práci v tak daleké zemi. Příští schůze Ústředí Sokola se bude konat začátkem příštího roku v Sydney při příležitosti desátého výročí otevření tamější nové sokolovny.

Byl jsem hrdý na to, že TJ Sokol Melbourne mne zvolil jako praporečníka do sletového průvodu. A také že jsem se jako delegát mohl zúčastnit V. sjezdu Ústředí Sokola.

Snad nikdy v životě nezapomenu na krásné dojmy ze vzpomínkové slavnosti u Husova a Jeronýmova kamene v západoněmecké Kostnici, na které promluvil univ. prof. dr. J. M. Lochman. Zvláštní význam měla účast zástupců Čsl. obce legionářské v zahraničí v čele s mjr. M. Kašparem z Londýna a desítek dalších legionářů z celého světa, kteří spolu se zástupci Sokola u Husova kamene položili věnce se stuhami v národních barvách.

Sestý slet čs. zahraničního sokolstva byl sletem všech sokolů, neboť se jej početnými výpravami zúčastnili sestry a bratři z Ameriky i zástupci jugoslávského Sokola ve svobodném světě. Naše letošní oslava Tyršovy sokolské myšlenky se konala sice pod cizí oblohou, ale pod vlajkami svobodného Československa a svobodného Sokola. A pod vlajkami států, kde Sokol nadále pokračuje ve své činnosti, která mu ve vlasti byla znemožněna. Stejně jako všech pět předchozích sletů i tento byl velkou národní a politickou manifestací za osvobození naší vlasti.

zadluženost země, nízká produktivita, nízká cena australského dolaru atd. Člověk s československou zkušeností ví dobře, kam budování socialismu vede. S chutí o tom vyprávím při obědě svým zde narozeným kolegům: steak jim přestává chutnat, riesling trpknout v ústech.

Je situace v Austrálii opravdu katastrofální? Ale kdepak! Máme prostě vládu, kterou si zasloužíme, vždyť si ji sám lid zvolil. A odvažují se tvrdit, že momentální zhoršující se ekonomickou situaci jsou nejcitelněji postiženi právě mnozí z těch, kdo nyní vládnoucí stranu volili. Australanům se dostává zároveň ceněné zkušenosti, z které se mohou případně poučit. Důležité je, že máme možnost vidět situaci pravdivě, v pravdě je totiž vždycky kus naděje.

Vzpomínám, jak na jaře 1968 vystoupil ekonom Ota Šik v pražské televizi a otevřeně pověděl divákům, že ekonomická situace Československa je pramizerná. Reakce lidí? Nadšení! Konečně jim někdo řekl pravdu, byli opravdu ochotni utáhnout si opasky a dát se do práce, svoji zemi znovu zvelebit v naději na návrat demokracie. Elán ubily sovětské tanky.

V tomto směru je na tom australská naděje mnohem lépe. Místní občan a především odborář, rozpasený minulou

dobou prosperity, musí se však nejprve poučit vlastní zkušeností. A tak asi bude muset být ještě hůř, než bude lépe.

Jedním z problémů této země je právě to, že se tu stále ještě žije lépe než si můžeme dovolit. Známe např. řadu českých a slovenských emigrantů, kteří přišli před 4 roky a dnes už žijí ve svých domcích/ které pochopitelně splácejí/. Ty domky každému z plna srdce přeji, nutno ale připomenout, že emigrantům z vlny 68 se stěhovat pod vlastní střechem tak rychle nedařilo. A to byla doba prosperity. Těžké začátky po roce 48 jsou všeobecně známy. V Austrálii se stále ještě žije znamenitě a přitom ve srovnání s jinými vyspělými zeměmi pracovní tempo není unáhlené. Austrálie je snad jedinou zemí na světě, kde zaměstnanec je placen víc, když je na dovolené, než když pracuje. Zkusce vysvětlit Američanovi, co je to "long service leave", nebude vám věřit. Rozhlédneme-li se po světě, snadno dojdeme k závěru, že Austrálie je stále ještě rájem dělníků - odborářů. Jenže jak říkával můj děda Rudla: "Po hodech bývá s...ka".

Ne, není třeba propadnout panice. Zijeme v docela hezké a velmi svobodné zemi. Jiné země mají své rozličné přednosti - pravda, za co bychom ale mohli měnit? I Amerika má své problémy, třeba rasová otázka není zdaleka dořešena, stejně jako i zločinnost ve velkých městech. Kanada má mnoho potíží podobných Austrálii a ještě je tam nepřijemná zima, stejně jako ve Skandínávii, kde jsou občané vesele cukrování sovětským radioaktivním prachem. V Německu také. Zkuste žít ve Francii: je tam sice větší legrace, ale ne vždycky.

My máme moře s překrásnými plážemi, modrou oblohu a mírné podnebí. Oproti jiným zemím světa máme stále ještě dost výhod. A bude-li se nějaký čas ekonomická situace horšit, tak máme proti domorodcům ještě jednu

výhodu mimořádnou - totiž naši zkušenost žít v podmínkách socialismu. Ta je, domnívám se, jednou z příčin sociálních úspěchů našich emigrantů. Nouze reálného socialismu naučila mnohé housti, totiž naučila je hospodárnosti i vynalézavosti. Kolik jen kolem sebe vidím českých kutilů, kteří si vlastní prací zvelebují své prostředí. Můj australský kolega Jim si neumí ani pověsit obraz na stěnu a není v tomto ojedinělém případě. Nás, kteří jsme prodělali zkušenosti s režimem komunistickým, nemůže australské žertování se socialismem hned tak morálně rozložit.

Není mým úmyslem balamutit čtenáře naivním optimismem. Hospodářský úpadek je zřejmý, stejně tak zřejmé jsou i jeho příčiny. Příčiny politické i psychologické. S jídlem roste chuť a rozpasenost nezná mezí. To věděli moudřejší z našich prapředků již od pradávna, proto mnohá náboženství zavedla pravidlo půstu. Vydutý půst může dnešní Austrálii jen prospět. A stránka politická? Většina Australanů si zvolila vládu socialistickou a má teď příležitost pozorovat socializaci své země - narůstání státní byrokracie a snahy o centralizovanou kontrolu společnosti, zavádění nových daní a ochromování soukromého podnikání. Při příštích volbách mohou voliči rozhodnout, zdali jim taková cesta do budoucna vyhovuje či ne. Snad se poučí. A snad si každý zase vzpomene na starou známou pravdu, že bez práce nejsou koláče. Je totiž pošetilé zabývat se problémem, jak rozdělovat bohatství, když se nejprve nezabýváme tím, jak toto bohatství vytvářet.

Současný problém Austrálie je tedy především politickou otázkou a záleží i na nás, jak jsme ochotni na ni odpovědět pomocí svých zkušeností. Budeme-li všichni jen sobečtí nebo lhostejní, nebude se nám v budoucnu dařit dobře. A dobře nám bude tak.

Miloš ONDRAŠEK

DRAČÍ HORY

Měl jsem pocit, že jsem se náhle ocitnul v krabici s raketami a prskavkami pro ohňostroj a někdo do ní hodil sirku. Všechno kolem mne hřmelo, explodovalo, třásl se, blesky trhaly oblohu od nadhlavíku až po zem a přšelo, jak jsem viděl jen ve filmu. Tentokrát ale nešlo o iluzi, krčil jsem se ve stěně Dračích hor a naráz jsem věděl, proč se toto pohoří tak jmenuje. A špičatě rozeklaný vrchol, který se tyčil nade mnou, vše jen potvrzoval. Mapa napovídala, že se jmenuje Dáblův zub.

Ale jak rychle se hrůzostrašná bouřka přihnala, tak rychle se mraky rozplynuly a slunce ozářilo krajinu. Říká se jí také Střecha Afriky. Táhne se v jihoafrickém Natalsku a dosahuje výšky přes tři tisíce metrů. Původně zde žili jihoafričtí Křováci, byli vytlačeni příslušníky bantuských kmenů ještě před příchodem Evropanů. V první polovině minulého století sem pronikli dva francouzští misionáři a pojmenovali nejvyšší horu, na kterou jsem se pokoušel vylézt, Mont-Aux-Sources. Pojmenování existuje dodnes a máte kde koho.

Framení zde pět řek, některé končí v Indickém, některé v Atlantickém oceánu. Jde tedy o rozvodí jihoafrické náhorní planiny. Zvířatům, která jsem zde viděl, to je ovšem lhostejné, mají jiné starosti, chtějí přežít. To se konečně týká celé Afriky. Nad hlavou mi zakroužil orlosup bradatý, hned jak se vyčasil. Ibise holo-

hlavého jsem zde nečekal, myslel jsem, si že žije v nižších polohách. Na zimu asi odletí k mírnějšímu pobřeží, tak jako jeřáb rajský, drop černokřídlý, a mnozí jiní, pro které je zde zima příliš draží.

Byl jsem zde na začátku léta, stráně rozkvetly ladoňkami a prosvírníky mezi sytými zelenými travami. Byla tu milíčka a štětkovka. Páslí se na nich antilopy srnčí a bahnivci, když mne obeznali, vydali ostrý hvízd a odsákali vyhazující vysoko do vzduchu zadními končetinami.

Lichokopytníka kvagu již zde a vlastně ani jinde neuvidíme, stejně tak pakoně běloocasého, zebra Burchelovu a jiné. Antilop skákavých tu žily milióny, koncem minulého století zmizely k řece Oranje a již se neobjevily.

V prvních desetiletích anglického a holandského osídlování bylo vybito obrovské množství býložravců na kůži a maso. Dnešní jihoafrická vláda vyhlásila program na zachranu ohrožených druhů a založila řadu národních parků a rezervací k ochraně fauny a flóry a samozřejmě celých krajinných celků. Obdivovatel přírody může pozorovat řadu přežvýkavců jako antilopy losí, antilopy žirafí, kudu, nyalu, impalu a jiné včetně různých druhů gazel, pakoňů, būvolců, chocholatek a vo- dušek, dále slony, lvy, levharty, gepardy, šakaly, psy hyenové, nosorožce a množství ptactva. Skutečností odpovídající zobrazení přimorožce šavlorohého

Dokončení na další straně

či antilopy koňské můžeme vidět na skalních stěnách, jak je vypodobnili Křováci před třiceti tisíci lety.

Jak jsem se již zmínil, tito původní obyvatelé byli z oblasti vytlačeni a jejich zbytky žijí v poušti Kalahari, která byla pro jiné černé a později pak i pro bílé novousedlíky nehostinná.

V současné době je obtížné a přímo nemožné psát o krásách Dračích hor a nenarazit na problémy, kterými se zmitá celá Jižní Afrika. Při mém cestování jsem je spíš tušil, než byl očitým svědkem. V hotelu mne obsluhoval černý personál, tak jako bílý barman obsluhoval černé zákazníky. Dělal jsem se o taxík z letiště s černým Afričanem, nikomu z nás to nevadilo, ani bílému taxikáři.

Úschovny zavazadel tam však neexistují. Když jsem úředníci v kanceláři letecké společnosti požádal, aby mi na chvíli pohlídala kufřík, znervózněla a odmítla. Nad její hlavou visel plakát upozorňující na různé druhy výbušnin a pekelných strojů. Byl tam také ruční granát čs. výroby. Uvažoval jsem, zda poznala můj akcent.

Neslyšel jsem, že by Austrálie protestovala proti ilegálnímu dovozu výbušnin do Jižní Afriky. Zabraňuje ale vývozu jihoafrického uhlí.

I když jihoafričtí černoši vykazují podstatně vyšší životní úroveň než australští původní obyvatelé, není pochyb o tom, že jejich zrovnoprávnění s bílými Jihoafričany je žádoucí. Uvažují ale nad tím, jak tomu pomůže bojkot jihoafrických surovin a výrobků. Počítají, že by členové správních rad dělních společností

byli postiženi tak, jako horníci. Majitelé farem nějak přežijí, zemědělstí dělníci ale budou strádat. Je toto záměrem zemí, které chtějí bojkotovat jihoafrické hospodářství?

Australský dolar podstatně poklesl ve své hodnotě a australský ministerský předseda odjel do Londýna se radit, jak ekonomicky zničit jinou zemi. Austrálie se v této akci spojila se zeměmi, které jsou ovládány vojenskými diktaturami, kde parlamentní demokracie byly zlikvidovány a ti, kteří se tam neztotožňují s politikou jediné vládnoucí strany, diskriminováni a persekuováni. Každý národ je v principu zodpovědný za svůj vlastní osud. Jižní Afrika by měla sama rozhodnout, jaký politický a společenský systém je pro ni nejvhodnější.

My v Austrálii potřebujeme vládu, která je schopna řešit politicko - ekonomické problémy v první řadě v Austrálii samotné, a jestliže se naši politici potřebují poučit, ať jedou tam, kde se jim taková možnost nabízí. Vedení se má uplatnit doma a ne za mořem. Škoda, že české historické zkušenosti není v Austrálii dopřáno sluchu: intervence a pomoc jakkoliv bratrská nemusí být vítána.

Opakuji - nezastávám se dnešního systému v Jihoafrické republice. Jsem si vědom jeho negativních stránek. Mám ale obavy, jaký režim tam bude nastolen, když se pretorijská vláda zhroutí pod tlakem mezinárodní kampaně. Dobře vím, že demokracie je v Africe vzácná a často neznámé koření, začínaje Angolou a konče Zimbabwe. Připomíná mi to obchod v Mozambiku: byl zcela prázdný a na prodej byl pouze jeden psací stroj - psal azbukou...

Prímorožec šavlorohý

Pakůň

Antilopa losí

Bůvolec

Někdo osmdesáté výročí začátku okupace Československa v srpnu roku 1968 záměrně ignoroval. Nebo "opomenul z roztržitosti", ono se to může hodit. Jiní vzpomínali. Ovšem protože lidé jsou různí, tedy vzpomínali různě. Posluchači etnické rozhlasové stanice ŽEA Melbourne nás například upozornili na redakční komentář českého vysílání. Poslechli jsme si jej z magnetofonového záznamu - a opravdu: citovali tam silně kontroverzní výrok jednoho z ideologů pražského jara: "Demokracie bez socialismu a humanismu je asi tak absurdní jako socialismus bez demokracie a humanismu. A humanismus bez obou těchto součástí je prázdná idealistická fráze." Převáděno do logického závěru to tedy znamená, že demokracie je možná pouze v socialismu. A co k tomu dodala z peněz daňových poplatníků žijících česká redakce stanice ŽEA? Citujeme: "Měl pravdu..." Silně pochybuje-me, že autor problematického výroku, nyní profesor v USA, se po odeznění iluzí pražského jara s ním ztotožňuje bez výhrady. Ovšem teď nám někdo po osmdesáti letech, navíc v jedné z mála skutečně demokratických zemí světa, de facto tvrdí, že takhle naše zdejší demokracie je vlastně absurdní, protože jí chybí socialismus. Chceme-li se dožít té nejoprávněnější, neabsurdní, musíme si tedy počkat, jestli tu jednou taky - nejdříve - socialismus zvítězí...

A. PEACOCK A PANORÁMA

Do naší debaty se současnou australskou vládou i opozicí o postavení australských občanů čs. původu v této zemi a o ochraně, kterou mohou /či nemohou/ od své druhé vlasti očekávat v případě nepřijemnosti s čs. úřady /viz č. 1 a č. 2 Panorámy/ přispívá nyní také pan Andrew PEACOCK, M.P., poslanec za Kooyong a stínový ministr zahraničních věcí.

V dopisu, který redakce Panorámy obdržela v minulých dnech, pan A. Peacock, M.P., se ztotožňuje s postojem, který v našem časopisu tlumočil pan A. Cadman, M.P., stínový ministr pro přistěhovalectví a etnické záležitosti. Panu A. Peacockovi jsme před časem položili stejné otázky, na jaké nám v minulém čísle Panorámy odpovědělo - dle našeho názoru nepřiliš přesně - ministerstvo zahraničních věcí. Zajímá nás, zda v případě změny v Canbře po příštích federálních volbách dojde také ke změně postoje vůči australským občanům čs. původu, zejména mohou-li počítat s větší pomocí vlády, spadnou-li bez vlastního přičinění do maléru.

K tomu, aby mohl odpovědět na naše konkrétní dotazy, pan A. Peacock nás požádal o zaslání č. 2 Panorámy, neboť si chce udělat ucelený přehled o dosavadním průběhu debaty. Výtisk jsme mu tedy poslali a jsme velmi zvědaví na jeho další vyjádření.

Skopali jste někdy automat na cigarety? Boxovali jste někdy s hrací skříňkou, která vám spolkla třikrát za sebou pětadvacetník? Já ano, a mám jsem vyhrál. Jsem hrdý na to, že nedávno se mi podařilo vybit kramflekem těžké boty sklo automatu na kávu; jsem hrdý na to, že jsem automatu na sendviče způsobil těžké ublížení na plechovém těle. Proč? Protože se domnívám a hned dodávám, že pravdě, že bylo již dost křivd a zlomyslností, jež automaty nám lidstvu způsobují.

Moje dobrá stránka.....

FEJETON JIŘÍHO ŠKORY Z USA

Dovedu rozeznat povahu automatu jakéhokoli druhu na vzdálenost až dvaceti metrů. A když ne, pak v okamžiku, kdy jsem vhodil do jeho nenasytného otvoru minci, dovedu podle zvuku rozeznat, zda jsem byl napálen či nikoli. A přesto jsou automaty, které mne doběhnou, kdykoli je o něco požádám.

Nedávno jsem v přízemí budovy, kde pracuji, měnil desetku. Potřeboval jsem drobné, ať už. Mašina spolkla desetku, kašlavě se rozesmála a pak zmikla. Já nic neřikal, a tak bylo ticho. Hrobové ticho. Ticho před bouří. Pak jsem se slyšel, jak vydávám bojový skřek opího samce. Všiml jsem si, že mám sevřené pěstí, a tak jsem už neztrácel čas. Roztříštil jsem okénko se zeleným vočičkem. Totiž, chtěl jsem to udělat. Na obou rukou mi naběhly klouby a cítil jsem, že v očích mám slzy. Mašina se opět kašlavě rozesmála a vyplivla dva pětadvacetníky. Vyhrabal jsem je zohromlými prsty z kovové schránky a už jsem nečekal, abych nebyl vystaven dalšímu ponížení.

To je jen jedna ukádka smutné skutečnosti, ukádka toho, jak se k nám automaty chovají. Možná jste někdy četli varovné články o tom, že automaty a roboti jednoho dne ovládnou lidstvo. Nenechte se vysmát. Ta doba je už tady! Zeptejte se kteréhokoli normálního Američana. Ukáže vám šrámy na rukou, z kapsy vytáhne tuby prdění proti bolení hlavy, ale z diplomaty také vyjme uřezanou železnou tyč, kterou je schopen jedním máchnutím vyřadit nepoddajný automat z provozu na dny, ba týdny.

Bývaly doby, kdy měl člověk nad automaty vřeh. Ta doba je ovšem ta tam. Ty starší dřívější automaty byly jednodušší, ba primitivní služebníci. Čas od času se síce některý z nich pokazil, ale stačil relativně lehký úder na patřičné místo doprovozený pobouřeným syčením

- a automat se umoudřil: vrátil peníze anebo dokončil pracovní úkon. A vy jste buď dostali zpět svoje peníze anebo to, co jste objednali.

Ta doba je pryč. Dnes existují automaty s pamětí. Dnešní automaty dovedou počítat, dělit a násobit. Pamatují si vaše osobní čísla - od telefonu přes číslo domu po číslo bot. Jsou schopny si vás pamatovat po léta a jste-li jim nesympatický, není cesty, jak byste je přechytračil. Radarové očko si vás přečte, ještě když jste za rohem. Pokusíte-li se o úspěch u toho moderního typu automatu, můžete skončit všelijak.

Minulý týden jsem po půlnoci zkoušel s automatu na místním nádraží vymámit černou kávu. Dostal jsem se do stavu zoufalé letargie a házel jsem do šklebících se úst automatu peníz za penízem. Věděl jsem, že nemohu zvítězit, ale bláhově jsem doufal, že je na světě ještě trochu spravedlnosti. Marně. Jak jinak. Nakonec jsem vyňal z betonového podstavce železný koš na odpadky a já jsem se do automatu bušil. Rytmicky, tvrdě, neúnavně.

Netrvalo dlouho a přiloudal se vedle mne policajt.

Nechal jsem své činnosti. Policajt na mne mrkl, zeptal se mne, co chci, řekl jsem kafe; policajt zatřepal v kapsě drobnými; pak vhodil automatu do jímky minci. Čekali jsme. Já rozechvěle, policajt se sebejistou nonšalaností. Automat spolkl minci a zamlaskal. Policajt přešlápl z nohy na nohu. Automat opět zamlaskal, trochu zachrčel, jakoby si čistil hrdlo pro další minci.

Bez slova jsme se chopili železného koše na odpadky, zhoupli jsme ho a pak vší silou vrazili ocelový kraj koše do zpuštěného skleněného čela automatu. Nemuseli jsme čekat. Automat spustil jakousi zvukohru, jemně vypustil barevný pohár z umělé hmoty a naplnil ho vřelou voňavou kávou.

Policajt spokojeně odfoukl, naklonil se ke mně a řekl něco v tom smyslu, že je nutno vědět, jak na tyhle potvory jít. Zsalutoval a jak odešel, ještě patičkou rozdrtil automatu spodní knoflík, který slouží k navržení drobných.

Díval jsem se za ním a prsa se mi dmula pocitem pýchy a solidarity. On člověk, já člověk - my lidstvo. Ruku v ruce, neochvějně a vytrvale nakonec válku proti automatům vyhrájeme.

Dá se ovšem ještě prací.

Pavel HOMOLKA

JDE O DŮSTOJNOST

Při vzpomínce na "doma" si každý vybaví něco jiného. Někdo jenom krásné věci - jiný šero a beznadějí. Mně v takových okamžicích proběhnou hlavou vzpomínky na chvíle s muzikou, za kterou se cestovalo a castuje po celé republice. Spí se po nádražích, ve stodolách, kde se dá. Vybaví se mi zklamání po zázakech koncertů, kdy místo sálu či amfiteátru na vás čekají příslušníci VB.

Proč mladí lidé stojí tak pevně za "svou" muzikou? Proč nepřijmou režimem propagované disco a nešetří si tak spoustu problémů?

Jednou jsme se o tom bavili ve vlaku a nakonec jsme všichni shrnuli v jednoduchý závěr, že Československo je přece okupovaná země a boj za uchování důstojnosti a kultury je to nejdůležitější. Podobně na tom byli lidé v době

temna, opisovali Bibli a snažili se zachovat svůj jazyk. Až se to může zdát divné, jazz a rock jsou v tomhle směru stejně důležitými prostředky jako poezie nebo próza, prostě jakákoli kulturní tvorba, která není poplatnou současnému režimu.

Tato myšlenka se dá rozvést hodně doširoka. Ale když jsem teď obdržel hrstku materiálů z Jazzové sekce Svazu hudebníků ČSSR, našel jsem tam něco vhodnějšího. Zpravodaj Jazzové sekce, který má podivný název "43110188" /což je telefonní číslo do sekce/, byl s červeným datem první publikací vydanou po zákazu Pražských jazzových dnů. Dopisy čtenářů, reagující bezprostředně na zákaz, jsou svědectvím nejvýmluvnějším...

Výňatky z dopisů, otištěných v buletinu Jazzové sekce,

Dokončení na další straně

tedy publikované v Československu:

Zpočátku jsme té zprávě nevěřili, až na počest, když jsem pokládal sluchátko... Pomalu jsme se scházeli v hospůdce, kde se původně měly projednávat podrobnosti odjezdu, a každému příchozímu sdělovali tu nepohoditelnou věc. Někdo nadával, někdo řval, někdo držel hubu, každý kouřil a pil a cejtil tu beznaděj nad nemožností něco udělat. Začali jsme přemýšlet, co ti lidé, kteří se to nedozvědí a přijedou z Moravy a Slovenaska, jak to přijmou. Jak je to možné, že někdo kouká na to, jak se vyprodává Lucerna, a pak to pár hodin před začátkem zatrhne... Kdo vysvětlí těm lidem, proč to není, když na to neexistuje žádná rozumná vysvětlení? Nezažili jsme totiž poprvé, co před nosem několika tisíc lidí - z technických důvodů - zakázali festival či koncert. Obdávali se vytržností, opilectví, rušením klidu, vandalismu, tedy všeho toho, co vznikne kolikrát poté, když se něco zakáže, nevysvětlí a přijdou stejné lidi, kteří nic netuší... Já se ani nedivím, že kulturní bossové otevřeli dveře v tak obrovském prostoru /tedy v televizi, rozhlasu, gramostudiích, koncertních sálech, zapadlých hospůdkách, kde naposled slyšeli Cortése/ diskotekovému šílenství - vždyť ono NEUBLIŽUJE, NIC NEDAŽÍ A HLAVNĚ NENUTÍ LIDI PŘEMÝŠLET; tedy vše, co s sebou nese jazz a rock. Prachy to nese...

/Dopis z Nového Bydžova/

Taková naivita. Namlouvat si, že srušením několika koncertů se dá z někoho vypumpovat jeho bigbítádka - jazzanská krav. Jsem v nezdravé rezervaci - kupuji za pražštěně přemrštěné částky desky na černém trhu, opomím etiketovou ponaučení o vyhrazenosti všech autorských práv, odvdám úplatkové služby za podpultové kazety... atd., a přesto nemám důvod připadat si jako lump... Já tu muziku nezradím. Ostatně - je tak nevinná, tak čistá... Docela klidně by to mohlo být blues a nakonec je to pouhá anekdota. Takže se zasmějeme... A pokračujeme!!!

/Dopis z Otrokovic/

Petr HORŇEK

PRÝ JE TADY

V Holo sobotě, víkendové příloze pražského Rudého práva, se nedávno objevil kriminální příběh z pera Václava Červeného, příslušníka ministerstva vnitra, který se nás poněkud týká, neboť ústřední postava celé historie podle autorova tvrzení je prý mezi námi. V Austrálii, abychom se vyjádřili přesně.

Příběh tohoto druhu by se nikdy nemohl odehrát v zemi, která svým občanům přiznává právo na svobodný pohyb včetně možnosti to jednoho dne zabalit a odejít někam pryč, daleko, kam srdce táhne.

Československo není zemí takového druhu. Tedy příběh se tam opravdu mohl odvinout v podobě více či méně odpovídající Červeného verzi, přičemž těžko říci, kolik je zde pravdy a kolik propagandistické fantazie.

O co jde. Kdesi v poli prý byla nalezena mrtvola mladé ženy, u níž bystří kriminalisté ihned odhalili, že nejspíš nebude "made in Czechoslovakia": v kapce měla západoněmecké marky a na sobě šaty s cedulkami zahraničních firem. A na zápěstí "digitální" hodinky, které - jak autor praví doslova - "odměřovaly čas". Nenapadá nás sice, co jiného by měly odměřovat, nenechme se tím ovšem vyvést z míry a sledujme níž události. To nám tak ještě

Poznámka redakce:

Z jiného pramene jsme dostali buletin obdivovatelů Johna Lennona, vydávaný v jednom čs. okresním městě. Mladí nadšenci si vlastními silami pořídili české překlady jeho písní. Leccos by zřejmě šlo přeložit lépe, ale je to důležité? Oceňme především odvahu oněch lidí a jejich velkou víru. Mnohé z textů mají nesporný půvab. Posuďte nakonec sami malou ukázkou:

Láska je skutečnost, skutečnost je láska
láska je cit, cit je láska
láska je touha být milován.

Láska je dotek, dotek je láska
láska je pohlázení, pohlázení je láska
láska je otázka, zda mohu být milován.

Láska jsi ty, ty a já
láska je vědomí o nás dvou.

Láska je volnost, volnost je láska
láska je život, život je láska
láska je potřeba být milován.

Buletin cituje i Lennonův výrok:

"Já vás neprobudím. Vy se musíte probudit sami. Já vás nevyléčím. Vy se musíte vyléčit sami. Definujte si svůj vlastní sen. Utvořte si své vlastní sny. Nečekejte, že Jimmy Carter nebo John Lennon nebo Yoko Ono nebo Bob Dylan nebo Ježíš Kristus to udělají za vás. Musíte to sami udělat."

SHIATSU ***

JAPONSKÁ BODOVÁ MASÁŽ / ACUPRESSURE / - SAUNA - LÉČBA
SVALOVÝCH ZATVRDLIN / FIBROSITIS / - CELKOVÁ MASÁŽ...

38 Upper Piazza, Southern Cross Hotel, Exhibition St.,
Melbourne, telefon /03/ 654 7722

Od 10 hodin dopoledne až do 7 hodin večer

Keiko O M O T O a Luděk H O R Á K, M.D.

scházelo, pronesl prý zamyšleně jakýsi major Kovanda: " Jsme tady na poloviční cestě mezi Stříbrem a Stodem, kde vedou mezinárodní trasy na pohraniční přechody v Rozvadově a na Folmanově! " Když se takto místně zorientoval, rozjel pátrání.

Příčinu smrti objasnila pitva: celkové podchlazení organismu. Nebylo prokázáno žádné vnější násilí. Leč policista se nemýlil v předtuše, že se všim bude trabl - mrtvá totiž měla v krvi 1,4 promile alkoholu a údajně byla doslova napěchována uspávacími prostředky.

A to bylo asi všechno, co se zjistilo pro tu chvíli. Nic moc, jistěže.

Až po mnoha týdnech, na jaře, dva sousedé se vypravili do lesa na dříví /autor nespecifikuje, zda šlo o rozkrádání majetku v soc. vlastnictví či ne/ a doslova zakopli o dámskou kabelku. Selským rozumem pochopili možnou souvislost - "člověče, aby to tak patřilo té holce, co tady našli tu mrtvou na podzim! " Doslova citujeme proto, aby bylo jasné, že kabelka se povalovala nedaleko místa nálezu těla. Selský i neseselský rozum tedy musí zůstat stát nad způsobem, jakým kriminální policie ohledala okolí, když s objevem bylo potřeba čekat až na dva strejce. Autor to nevysvět-

luje, škoda. Možná bychom se něco přiučili o moderních policejních metodách. V postranní kapse kabelky se prý našlo 120 marek, dvě pasové fotografie a účet z pražského hotelu na jméno Kathrin Wlmerová z Düsseldorfu. Když tedy vše takto spadlo policii až před nos, usoudila bez váhání, že ví, o koho běží. Podivné jen bylo, že podle pasové evidence dívka tohohle jména z Československa už odjela i se třemi německými společníky, dvěma muži a jednou ženou. Byla-li tak mrtvola tou správnou mrtvolou, nemohla být odjíždějící dívka tou správnou dívkou, helemese! A v tu chvíli vstupuje do děje existence, respektive neexistence jakési Ludmily, pražské barmanky, pohřešované a hledané naprosto bezvýsledně. Její podoba se nápadně shodovala a spodobou mrtvé Němky... Nebudeme čtenáře dál napínat, nepochybně už tuší pointu. Tři Němci byli - hrůza! - "pašeráky lidí", jak nelitostně odhaluje Haló sobota, jímž nešťastná Kathrin upadla do tenat. Modila se jim podobou, vylákali ji tedy do Československa, opili, omámili a poslze v mrákotném stavu nechali zmraznout v poli, jen aby někoho dostali ven...

"Za půl roku chlásila matka pohřešované barmanky Ludmily... že dostala od dcery pohlednici z Austrálie..." kischovsky vyhrocuje závěr příběhu V. Červený ve víkendové příloze Rudého práva.

Tedy - hm. Příběh se stát vůbec nemusel, nebo také mohl; proč ne. Lidé hledají různé cesty ven. Je tragické, že v ojedinělých případech i za dost vysokou cenu. Přičemž nejde pouze o peníze.

UŽ ZASE

....jsme museli do školy. Bylo přece září... Vzpomínáte? A vzpomínáte, co jste tam pak během roku vykládali za věci? Některé vám chceme připomenout:

Román "Válka s mlouky" nebyl na štěstí pro lidstvo dokončen...

Čapek byl předchůdcem atomové energie...

Desetkrát jedna je zase jedna...

Karel Havlíček se narodil jako syn bohatého nebo chudého kupce...

Jak říkáme evropské části SSSR...? Naš vzor..!

Nasbíráno pod lavicemi učeben strojnické průmyslovky v Betlémské ulici v Praze zhruba před dvaceti roky...

Neberme za prokázané, co píše Rudé právo. Tak naivní kolem hned tak někdo asi nebude. Nicméně - je-li na příběhu něco pravdivého a dívka "Ludmila" je doopravdy v Austrálii, byli bychom moc rádi, kdyby s redakcí Panorámy navázala spojení a sdělila nám, jak všechno viděla svými očima.

Rotační žernov na mletí obilí z pátého tisíciletí před Kristem objevili v Rousínově na Vyškovsku. Unikátní nález ve střední Evropě.

Před 95 roky začala v Praze jezdit elektrická dráha. Autorem projektu byl F. Křížík a první úsek trati měřil 800 metrů /Oveneckou ulicí na Letné ke vchodu do Královské obory, tedy Stromovky/.

Nezlobte se, odsouzené. Bylo to sice vaše poslední přání, ale ono to tak vonělo, že jsem vám to seřádl

Brašny s poplašným zařízením pro dopravu peněz se vyrábějí v Brně. Možným - a dost problematickým - doplňkem je bombička se slzným plynem; zloděj možná uteče, ale co ten, kdo podle předpisu smrdutý vynález musí mít připevněn k zápěstí? V Brně také již před časem vymysleli speciální skříňový automobil pro přepravu velkých peněžních obnosů: každého, kdo se neoprávněně pokusí otevřít dveře, postříká nesmyitelnou barvou

Poděbrady si připomínají, že je tomu 80 let, co proutkař K. Büllow poblíž zámku objevil první minerální pramen. Z Poděbrad se záhy stalo vyhlášené lázeňské město, do jehož historie se koncem 20. let významně zapsal kardiolog prof. Libenský. V padesátých až sedmdesátých letech Poděbrady - podobně jako jiná lázeňská města - neuvěřitelným způsobem zpustly a staly se jen stínem někdejší zaslé slávy.

Maximálně 750 forintů na osobu mohou vyměňovat čs. turisté při cestách do Maďarska. Cestovat k jižním sousedům se smí nejvýše dvakrát do roka.

Pokusná daňčí farma se na třiceti hektarech buduje v Čejtku, okr. Hodonín. Již narozená mláďata spolu s přírůstky, dovezenými z Maďarska, budou základem rozsáhlého chovu.

Jaderné elektrárny zásobují nyní Československo asi 13 procenty všeobecné elektrické energie. Během patnácti let by tento podíl měl vzrůst až na 53 procent, přičemž se počítá, že odpadního tepla se využije pro vytápění bytů. Netřeba dodávat, že jaderné elektrárny v Československu jsou projektovány v SSSR, kde minulý měsíc konečně po dlouhém zdráhání přiznali, že černobylská katastrofa byla způsobena už chybami na výkresovém prkne...

Novou dlažbu dostane historická Celetná ulice v Praze v rámci rozsáhlé obnovy Starého Města.

HRANICE „DRUŽBY“

Londýnské THE TIMES s ironickým údivem informují o šikanování občanů států Varšavské smlouvy na celnicích tzv. bratrských zemí. Chronická neschopnost komunistických států uspokojit i primitivní konzumní představy prostého lidu je i o letošní letní turistické sezóně podhoubím mohutného kšeftování, které mění cesty za odpočinkem mnohdy ve skutečnou infarktovou honičku. A málokdo se o dovolené klidně vyspí, pomyslí-li na celní odbavení, jež má před sebou. Co se tedy letos hlavně „pašuje“: jízdní kola z vých. Německa do Maďarska, džíny z Polska do SSSR, káva z Maďarska do Polska, americké cigarety do Rumunska... THE TIMES soudí, že lovecká vášeň a nenávisť „spřátelených“ celníků se v této letní sezóně vybijí hlavně na Polácích, neboť poměrně snadno cestují a kromě toho mají v socialismu nežádoucí přirozený obchodní talent. Kdekdo se na ně vytahuje. Krvelačností vynikají zejména rumunští a českoslovenští celníci. Na rumunských hranicích Poláci jsou nuceni složit jakousi absurdní „kauci“, která propadne, prodají-li v zemi některé ze svých „cenností“. Západní čtenář jistě kouká, co se v socialismu považuje za poklady: tranzistorová rádia, kazetové magnetofony, el. holící strojky, dokonce i lepší spodní prádlo. Dochází tak k situaci z Hlavy XXII: Aby Polák směl vstoupit do Rumunska, musí na celnici uložit prakticky všechny své peníze, aby bylo jisté, že nebude šmeltit. Nemá tedy za co žít. Aby měl za co žít, musí šmeltit... I když jde o Poláka velmi hodného, který v Rumunsku neprodá nic, celý obnos stejně zpátky nedostane, protože si úřady část ukousnou za svou námahu. Polské cestovní kanceláře tedy rádobyturistům radí, aby do Rumunska nevozili nic cenného. Ale co není možné střílet na černém trhu v socialismu? Čs. celníci dokonce prohlížejí obsah tub se zubní pastou. Zpravodaj THE TIMES popisuje případ, kdy čs. celníci vyzuli na hranici malé polské dítě, které při té příležitosti samozřejmě z plna hrdla řvalo. Jednačtyřicet let po válce

je z Československa zakázáno vyvážet dětskou obuv. Polští celníci událost sledovali beze slova /právě na potvrzení „bratrských“ vztahů se kdysi zřizovala společná celní pracoviště, takže úředníci obou států se prolínají/. Jejich chvíle ovšem přišla vzápětí, když se z polské strany na hranici přifítil čs. motorista, na jehož autě se skvěly zbrusu nové pneumatiky. Poláci se ho zeptali, za co gumy v Polsku koupil. Nedokázal to vysvětlit, pochopitelně. Pár minut nato jeho vůz stál na holých ráfcích... THE TIMES si bystře povšimly, že všechna buzerace podobného druhu směřuje pouze proti obyčejným turistům, nikoli proti opravdovým velkým rybám: tzv. vekslákům, kupujícími načerno od západních turistů tvrdou měnu, a mezinárodním prostitutkám, slétávajícím se do rekreačních oblastí s výskytem návštěvníků ze světa kapitálu jako vrabci na koňskou koblihu. THE TIMES bohužel nevysvětluje, proč tomu tak je: veksláci a štetky jsou pro rozvinutou socialistickou ekonomiku zdrojem vytožených valut, neboť takto získané dolary či marky nakonec skončí v sejfách státních bank. Nehledě na to, že obojí jsou zpravidla spolupracovníky tajné policie.

Pětašedesát let poctivě a s minimální poruchovostí v Praze sloužily stařícké tramvaje firem Kolben a Ringhofer. Koncem sedmdesátých let dosloužily - nyní jedna putuje do Amsterdamu, kde bude exponátem v muzeu.

Po více než stovce let se za pomoci západoněmeckých expertů podařilo na Třeboňsku opět zahnízdít párek mořských orlů. Už mají dva potomky.

Téměř čtyřicetkrát kolem zeměkoule objela za 23 let nejstarší čs. námořní loď Košice. Moc vděku si tím nevysloužila - nedávno šla do šrotu. V současnosti se dvě lodě pro Československo stavějí v Jugoslávii.

LÍSTEK Z VOJNY

Nedávno jsem byl po delší době na vojenském ovičení, nějak si na mne předtím nevzpomněli. Tam, kde dělám, lidé drží hubu a radši se baví neutrálně, nanejvýš o fotbale nebo o Gottovi... Teď jsem 24 hodin denně žil mezi lidmi z fabrik. A všude jsem koukal, jak silná je v nich nechuť ke všemu, co se kolem děje. A nevážají to dát najevo. Velitel roty, mladý poručík, první den se ptal, kdo se zdloždí ve v KSČ. Vystoupili dva. Co ti chlapi pak od ostatních zkusili... Ostatní jim to mlátili o hlavu při každé příležitosti, neměli zkrátka nárok. Jeden z těch komunistů přišel po službě za mnou - jako vysokoškolačk a katedrista jsem byl velitelem čety - a omlouval se mi. Představ si, mně, svému nejbližšímu nadřízenému, se přišel omlouvat, že je v partaj! Prý chce létat ve Svasarmu a bez legitimace to nyní už nejde... Moc mne překvapili i mladí vojáci, zdloždáci. Je zakázáno mít soukromé tranzistorjky, aby kluci nemohli poslouchat Hlas Ameriky. Ale měli kazeták a jednou v neděli večer si hráli na plné pecky Karla Kryla, až se okna třásla. Dozorčí útvaru, čerstvý produkt vojenského vysokého školství, chodil kolem a neřikal nic, přibíble se usmíval, neměl ani zdání, o co jde.

Hlavně že to bylo česky, text nechápal. Kdyby to byla nějaká anglicky zpřevaná hovadina, třeba proti americkým raketám, kluci by šli do basy a možná by je čekal prokurátor... Je taky zajímavé, co najdeš ve vojenských knihovnách. Vojáci tam nechodí, protože předpokládají, že v regálech je jen Marx, Lenin a Co., z beletrie tak Timur a jeho parta či Anna Proletářka. Velký omyl! Z tzv. krizových let zůstalo ve vojenských knihovnách hodně věcí, které jinde už dávno skončily v peci. Propagandisté jsou naštěstí kulturní analfabeti a protože si knihy nikdo nepůjčuje, hned tak se na ně nepříjde. Jestli se někdy dělala čistka, knihovníci, zdloždáci, se k tomu postavili, jak se dalo čekat... Věřil bys, že já tam našel Kunderu, dokonce i Vaculíka? Teď se přiznám k hrozně věci: já ty knihy ukradl. Jednoduše jsem si je půjčil a odnesl domů. Říkal jsem si, stejně tady hnijí, a jestli se zkrátka zjistí, politruk se někdy neodvdáží přiznat, že tam byly, až mu dojde, o co běží... Tahle úvaha byla správná, jak se ukazuje. Už je to hezkých pár měsíců a ticho po pěšině... Víš, jak to evidentně dopadlo? Nevěřil bys, na co zdloždci přišli! Odněkud přitáhli v piksie několik desítek blech /sehnali přes známé? - pozn. Panorámy/ a vypustili je na címfe. Mrchy byly hladové, do rána nás děsně požíraly. Celá četa šla na marodku. Taková věc je pro velitele útvaru průser, tedy od doktora počítá se všichni snažit kopnout balón do autu. Ubikaci zaplinovali a protože neměli náhradní ubytování, nás zdloždci poslali domů o několik dnů dřív...

/Z dopisu z Československa/

MALOVÁNÍ NEBO RESTAUROVÁNÍ

VAŠICH DOMŮ V MELBOURNE
DOBROU PROVEDE

P. PETR PEITHNER

Telefon: /C3/ 882-6356

KRÍŽEM KRAŽEM

aktuality/události

PANORAMA PANORAMA PANORAMA

Simon Wiesenthal, legendární pronásledovatel ukrývajících se válečných zločinců, nedávno prohlásil v rakouské televizi, že po skončení studia žil dva roky v SSSR. Pobyt označil za nejlepší možnou přípravu na pozdější hrůzy nacismu, neboť oba systémy jsou neuvěřitelně podobné. Dále řekl doslova: "Nedávno se mne ptali, jaký byl rozdíl mezi Hitlerem a Stalinem. Hitler říkal, co opravdu myslí - a nikdo mu nevěřil. Stalin lhal - a všichni mu věřili!"

Básník A. Vozněsenskiij se odvažuje: před časem si vzpomněl na Boha v souvislosti s černobylskou katastrofou /viz Panoráma č. 2/, nyní zase napsal do časopisu Junost článek o tom, jak sovětskými občany - prototypy lidí budoucnosti - byl vyrabován masový hrob 17,000 obětí masakru z doby války. V červencovém čísle Junosti Vozněsenskiij říká, že poblíž krymského Simferopolu na vlastní oči viděl povalovat se pohozené lidské kosti a lebky. Na některých bylo jasné vidět, jak jim lupiči vylámali zlaté korunky.

Kadřův kapitalismem opaprikovaný socialismus našel následovníky i v Československu. Typickým příkladem může být JZD Slušovice na Zlínsku, o kterém již referoval evropský čs. exilový tisk. Nyní požádala o asyl v Austrálii družstevní veterinářka, již sytá gulášového komunismu. Podílela se zejména na přenosu embryí z vysokoproduktivních dojníc na hostitelské krávy, tak docílené zvýšení porodnosti a užitečnosti dosáhlo ve slušovickém stáde skotu světové úrovně. Družstvo je také známé svým chovem koní, sbírajícím první ceny zejména na Velké pardubické.

V. Kuchař byl zvolen předsedou Společnosti českých a slovenských podnikatelů v Kanadě. Instituce vznikla letos v dubnu. Nestálo by něco podobného za úvahu v Tichomoří? Pokud by se někdo z čs. exilových podnikatelů chtěl ujmout iniciativy, rád zprostředkujeme. Poslední zpráva australského úřadu práce nám dovoluje zpřesnit informaci, kterou jsme uveřejnili v červnovém čísle. Přistěhovalecká čísla pro rok 1986-1987 ukazují, že Austrálie je v tomto období ochotná přijmout 500 programátorů a systémových analytiků, 500 zdravotních sester, 500 kuchařů, 300 kvalifikovaných účetních a 350 automechaniků.

Podaří se vám dostat na školu, o které většina jen tajně sní. Podaří se vám tu školu úspěšně dodělat. Podaří se vám dostat dobré místo, děláte ve svém oboru, máte atraktivní profesi, denně se stýkáte s lidmi, jejichž fotky se lepi v šatnách do skříněk nebo na stěny kabinetů nákladů...

Tohle všechno máte v Československu - a přesto odejdete. Protože máte svou morálku, své kritéria, své představy.

Do Austrálie přijdete v nelehké hospodářské situaci. A zase máte fantastické štěstí. Uspějete hned u jednoho z prvních pracovních interview, zase děláte ve svém oboru, zase se stýkáte s lidmi, jejichž snímky se vystihují z magazínů... Je jen otázkou času, než si vybudujete profesionální kontakty, abyste do světa udělal opravdovou díru. Teoreticky jste vyborně připraven, máte zkušenosti, umíte, máte na to.

A přesto jednoho dne se všem praštíte.

A přesto jednoho dne se rozloučíte s vidinou jisté, víc než dobré kariéry.

Padesát let existence oslavil KIBUTZ Kfar Masaryk v Izraeli, který kdysi založili přistěhovalci z Československa.

Ministerstvo přistěhovalectví a etnických záležitostí informuje, že australská vláda nadále nebude vyžadovat sponzorování pro návštěvníky z Československa. Každý, kdo chce zaskočit k protinožcům, se má obrátit na nejbližší australský zastupitelský úřad. Na věci je pozoruhodné především zdůvodnění, totiž že se tak děje pro zvýšení turistického ruchu. Jako by už nic jiného nestálo čs. turistovi v cestě, aby se o příštím víkendu místo na Žlutých lázních v Podolí koupal u queenslandského moře...

Při nedávných rozsáhlých policejně-byrokratických akcích v N.S.W. a Queenslandu bylo polapeno dohromady 32 ilegálních přistěhovalců. Neumdlévejte v rozběhu, hoši: podle odhadu jich zbývá dalších 50,000...

Podle dosavadní zákonné úpravy museli noví přistěhovalci do Austrálie čekat plných 12 měsíců, než mohli ze země odcestovat s povolením, že se budou smět zase vrátit. Od 1. ledna 1987 přestane toto nařízení platit a přistěhovalci budou dostávat tříleté pobytové vízum s právem mnohonásobného příjezdu do Austrálie. Nová úprava je motivována především snahou usnadnit život těm, kteří nezbytně potřebují cestovat, např. obchodníkům nebo sportovcům. Vláda předpokládá, že do tří let většina přistěhovalců podnikne kroky k získání australského občanství. Pokud snad někdo i po této době chce žít v zemi trvale bez australského občanství, může získat další pobytové vízum až na pět let. Ovšem ten, kdo přijíždí s úmyslem užít si v Austrálii několikaleté dovolené na účet daňových poplatníků a pak jednoho krásného dne prásknout dveřmi, bude mít smůlu, jak vyplývá ze slov mluvčí ministerstva pro přistěhovalectví a etnické záležitosti: další vízum nedostane. Kéž by australská vláda tato slova myslela vážně!

Ač k nevíře, v Austrálii existuje Svaz australsko-sovětského přátelství. V předvečer výročí okupace Československa v roce 1968 melbournská odbočka této přízračné organizace uspořádala besedu se zvlášť vhodným názvem "SSSR - záštita míru".

Milan Brych, 47, svého času proslulý nekonvenčními metodami léčby rakoviny, bude 13. září propuštěn v Kalifornii z vězení po polovině šestiletého trestu, k němuž byl odsouzen v roce 1983. Podle obvyklé praxe bude z USA okamžitě deportován - naštěstí pro něho na Nový Zéland, jehož je státním příslušníkem.

Jde to chápat?

Nejspíš ano: máte-li ovšem velkou lásku.

Vždyť létat...

Josef PROKŠÍK, 36, absolvent Filmové akademie místních umění v Praze, obor kamera, pak kameraman čs. televize. V Austrálii postupně kameraman dvou špičkových televizních společností.

A stříh: ve druhé polovině roku 1986 je Josef Prokšík učitelem létání ve slavné pilotní škole. Je držitelem vrcholných australských a amerických licencí. Má nejvyšší kvalifikaci, jaké pilot může dosáhnout.

Pokračování na další straně

- Svezáš mě jumbem?

Proč ne. Jestli ho ovšem máš...

Josef Prokšík přišel do Austrálie v roce 1980. S celou rodinou. Přinesl si nejen kvalifikaci a zkušenosti kameramana, ale i průkaz sportovního pilota. A ten dostal v Československu...

... nebylo vůbec jednoduché. Začal jsem chodit na letiště, když mi bylo 14. Skládal jsem uhlí, natíral vrata... a čekal, až mi bude 15. Pak mě pustili do větroně. Od té doby jsem dělal plachtařinu, pak zase plachtařinu, a ještě plachtařinu...

???

Dostat se na motorové letadlo je tam totiž strašně obtížné. Nestačí chtít - musí tě někdo vybrat. O všem rozhoduje tzv. rada aeroklubu. Musíš si to zasloužit, říkají. Teoreticky můžeš na motorovou mašinu v 17 a o rok později dostat pilotní průkaz... ale to se tedy musíš hodně líbit, aby to šlo takhle hladce. Musíš makat a makat na zemi, obětovat soboty, neděle i dovolené. Já tohle všechno dělal, moc jsem chtěl, ale... předsedovi aeroklubu v Benešově u Prahy jsem zkrátka neseděl. Udělal jsem asi 600 hodin plachtařiny, ve třídvaceti jsem se dostal do národní soutěže, to byl vrchol. Ale na motorové letadlo jsem pořád nemohl. Nedali mi šanci.

- Jak je to tady v Austrálii, když kluk chce začít na motorovém letadle?

Přijde a řekne, já chci licenci. Oni řeknou, O.K. a jakou bys rád. Zaplatí, naučí se teorii, odlétá svoje s instruktorem a složí zkoušky. That's it.

- Nakonec tě ale přece jenom vybrali...

No jo, ale čekal jsem víc než 10 roků. Nic proti plachtařině, ale vlastně to bylo deset ztracených let. Řečeno objektivně, aerokluby v Československu to nemají jednoduché. Třeba tři se dělí o jedno motorové letadlo, na nás benešovských se navíc musela uživit Vlašim a Zbraslavice. Aeroklub dostane přidělen jen určitý počet hodin a ví, že víc pilotů neutáhne, ani kdyby se všichni zbláznili... Ale u mne, jsem o tom přesvědčen, navíc hrálo roli, že jsem se jaksi nezdál, jak jsem už povídal. Tak až v šestadvaceti mě pustili na Trenéra, o rok později jsem měl pilotní průkaz.

- Jak měli požadavky na zdravotní stav?

Dost kruté. Zdravotní testy v Ústavu leteckého zdravotnictví trvají tři dny a jsou úplně stejné, jako pro vojenské piloty. Čtyři kluci od nás přede mnou neprošli. Já prošel.

- Když tě 10 roků takhle natahovali na skřípec, neuvažoval jsi už dřív se sebrat a jít..?

Byl tam jeden kluk - v osmašedesátém roce mu bylo 20, měl 18 - a ten říkal, pojď, zabalíme to, jdeme... Já váhal, nakonec jsem nešel. On opravdu utekl.

- Později se výběr pilotů asi dál hodně zpřisnil, hlavně když uletěl mistr světa Bezák...

To je pravda. Bezák to udělal ohromně, přestože nastaly nečekané komplikace. Ale měl nervy. Mimochodem, to byl jediný občan Československa, který měl povoleno vlastnit soukromé letadlo.

- A při tom všem jsi stál denně za kamerou v televizi.

V Čs. televizi jsem byl od osmnácti jako asistent kamery. FAMU jsem vystudoval externě při zaměstnání a dostal jsem místo kameramana v dětské redakci. Točil jsem pohádky, Vlastovku, dětské seriály... Celkem se mi tam líbilo. V dětské redakci nebylo moc politiky.

- Taký jsi dělal pro Klub mladých.

Tam už to bylo trochu ostřejší.

- Byl jsi už tenkrát v Československu ochoten seknout s kamerou a věnovat se jenom létání, pokud bys k tomu dostal možnost?

Samozřejmě. Ale prakticky to nebylo možné.

Když jsi přišel do Austrálie, viděl jsi pro sebe větší perspektivu jako kameraman nebo jako pilot?

Na peníze je lepší dělat kameramana. Hlavně když začneš dělat reklamy. Tam jsou dolary... Já měl hned zkraje doopravdy štěstí. Jeden interview jsem měl na Channel 10, kde tehdy dělala Jana Wendtová, druhý na Channel 9 - a tam mě vzali. Přitom jsem tam nikoho neznal, našel jsem v novinách inzerát. Na devítce jsem byl dva roky, pak jsem přešel na sedmý program. Sedmička má hodně sportu a misťáři světa jsou tam kameramani, kteří dovedou "sledovat balón". Toho jsem se stranil, jak jsem mohl. Australský fotbal mne nezajímal a dodneška nezajímá - abys dělal dobrý přenos, musíš znát pravidla, mít ke hře vztah. Naštěstí tam měli dramatický seriál "Cop Shop", to byla moje parketa. Později jsem s filmovou kamerou točil exteriéry pro jiný pořad; to bylo opravdu zajímavé, byl jsem svým pánem. Taký jsem dělal na jednom filmu pro Němce... Někdy mi hodně pomáhalo, že jsem měl i vlastní kameru, kterou pro mne koupil pan Kopecký. To byl úžasný člověk. Pro hodně lidí moc udělal.

- Měl jsi dobré vyhlídky?

Věřím, že ano. Zvlášť když úroveň australských kameramanů je poměrně nízká. K televizní kameře postaví kdejakého začátečníka. Nevýžadují teoretické vzdělání. Klukovi prostě řeknou, koukej, abys to měl ve středu, a hotovo. Střed je úplně fascinuje. Když jsem dělal poprvé televizní zpravodajskou relaci, automaticky jsem hlasatele umístil do "zlatého řezu", jak je běžná praxe v Čs. televizi. A oni začali na mě mávat rukama - do prostředka, do prostředka! A proč, ptal jsem se pak. A oni, to se přece musí. Tak já začal mluvit něco o kompozici, co je zlatý řez, šel jsem zpátky až k Michelangelovi...Nechci je nijak zesměšňovat, opravdu ne. Ale jen na mne koukali a myslím, že je to ani moc nezajímalo.

- Kdy jsi poprvé v Austrálii seděl v letadle?

To netrvalo dlouho... Byli jsme tu chvilku, když jsem jednou koukl do Melwaye, tedy plánu Melbourne a okolí, a našel dvě letiště. Tak jsme s rodinou vyrazili. První letiště se mi moc nelíbilo, jeli jsme na druhé, to byl Cold Stream. Řekl jsem svou tenkrát hodně ubohou angličtinou, že jsem pilot a že bych rád zase létal, oni byli bezvadní, hned mne svezli, tak jsem začal...

- V Austrálii na každého čeká nějaký šok: jaký čekal na tebe?

Docela určitě to byla angličtina... V letadle jsi na rádio, bezpodmínečně musíš všemu rozumět. Dokud jsem létal jen v poměrně malém okruhu kolem letiště, ještě to šlo. Ale když jsem chtěl obnovit licenci, znamenalo to letět na letiště Moorabin a Essendon. A to byl horror. Strávil jsem asi dva měsíce jen tím, že jsem létal trojúhelník mezi Cold Stream, Moorabin a Essendon, abych si zvykl. Nedovedeš si představit, jak jsem se vždycky potil, mával jsem úplně mokrá záda. No a čtyři roky nato jsem na tomhle obávaném letišti Moorabin sám učil lidi létat...

- Jestli ti dobře rozumím, čs. licence v Austrálii neplatí?

Ale platí. Československo je členem mezinárodní organizace. Ale samozřejmě tě nenechají létat, dokud je nepřesvědčíš, že rozumíš rádiu. A znalost angličtiny se v Československu vyžaduje až na úrovni aerolinií. Jinak ne.

- Co tě nejvíc překvapilo po technické stránce?

Přístrojové vybavení letadla. Najednou mi došlo, jak to tam je pořád primitivní... Tady má i pilot sportovního

Tehdy osmdesátiletý J. Prokšák v kabině IL-18 při natáčení filmu o K. Šedovi: a krátce nato všechno bylo jinak...

letadla k dispozici navigační pomůcky, které jsou v Československu dostupné jen pro aerolinky...

- Ty jsi s sebou do Austrálie přivezl i jeden natočený film...

Přesněji mi ho sem poslal z Kanady kamarád, se kterým jsem na něm dělal. To je moc zvláštní historie. Točili jsme to ještě na FAMU jako ročníkovou práci. Je o panu Karlu Šedovi, který za války jako letec bojoval v Anglii. Vrátil se pak do Československa a vzhledem ke svým ohromným zkušenostem se stal kapitánem u Čs. aerolinií. V lednu 1950 ho dokonce vyznamenali jako vůbec nejlepšího kapitána ČSA. A v březnu ho zavřeli. Říkal, že v obžalobě stálo, že by byl mohl uletět... Ne, že by o tom opravdu uvažoval či se dokonce pokusil. Prostě jen, že taková možnost teoreticky byla... Odsoudili ho - myslím - na 15 let, odseděl asi devět. Pustili ho na nějakou amnestii. Živil se potom jako elektrikář, létat nesměl. Až v osmašedesátém se k rozhodování o věcech kolem létání dostali i bývalí piloti z Anglie, znali ho a jemu se tak podařilo dostat zpátky aspoň průkaz sportovního pilota. Oči mu zářily, byl nepředstavitelně šťastný. Stala se tenkrát taková zajímavá věc. Když ho přezkušovali - instruktor byl taky bývalý letec z Británie - vysadil jím hned po startu motor. V takovém případě je jasné pravidlo: přistát před sebe, na zatáčce bys moc ztratil. Ale on se úplně klidně otočil a sednul si na letišti jakoby nic. Takový to byl frajer. Dovedl. Ale stejně všechno mělo dopadnout jinak... My točili a točili, ale když jsme se blížili k závěru, přišel srpen 68, vše se obrátilo. A jemu zase zakázali létat. Zdůvodnili to tím, že mu zrovna bylo šedesát. Přitom výsledky testů v ULŽ měl lepší než mnozí mladí kluci... Každopádně ten film měl být o člověku, který zase smí létat - a když jsme ho dodělávali, už to zase nebyla pravda. Museli jsme proto

švindlovat. Do letadla si směl sednout, ale nahoru nemohl: točili jsme tedy na ploše, z křídla, jako že letí. Když jsme potřebovali záběry ze vzduchu, už musel místo něj letět někdo jiný... Vypráví se o tom lehce, ale představ si situaci toho člověka.

- Nebylo by to téma pro australskou etnickou televizi?

Taky jsme mysleli, že by bylo. Nabídli jsme film stanici SBS, z kraje byli nadšení, pak ovšem ze Sydney přišlo sdělení, že ne, je to prý příliš lokální.

- Nebo se to nehodilo do figury.

Kdoví.

- Tedy zpátky ke tvé vlastní historii: jak ti šlo létání dohromady s prací v televizi?

Nedobře. Zdejší kluci si udělají rok či dva volno, soustředí se a poměrně brzy mají všechny zkoušky, které potřebují. My ale museli z něčeho žít. Když mi doktor řekl, že zdravotně mám na to, abych si dělal papíry na "commercial pilot", obchodního pilota, bylo to pro celou rodinu tvrdé rozhodování. Nešlo jen o čas, i o peníze. Za všechno platíš. Vzal jsem si půjčky a vrazil do všeho asi dvacet tisíc dolarů. Vlastně vklad na vlastní dům. A přitom jsem pořád musel chodit do práce. Ráno letiště, odpoledne a večer televize. Převlékal jsem se v autě na křižovatkách, když naskočila červená. Do studia jsem nemohl přijít v uniformě, všichni by ze mne měli děsnou srandu.

- Zabíráčka.

To tedy jo. Přitom zkoušky byly opravdu těžké. Australský standart je jeden z nejvyšších na světě. Dopravní letadla tu nepadají snad i proto.

Pokračování na další straně

- Jakou perspektivu představuje tahle licence?

Reálné možnosti jsou dvě: buď práškovat pole nebo si udělat kurs na učitele létání. Do práškování se nikdo nehme. To je opravdu nebezpečný džob, Austrálie je hrozně zadrátovaná, spousta různých vedení. Přitom se musí létat ve výšce jen několika metrů, když se připočte nějaká únava... Při práškování je nejvíce malérů. Navíc to není nijak zvlášť zajímavá práce. Na druhé straně, když děláš instruktora létání, vytváříš si tím mnohem lepší zázemí, pokud bys pak chtěl jít třeba k aeroliniím. Je to taký fantastický kurs angličtiny, protože musíš hodně mluvit. Vše popsat, vysvětlit. Schválně si zkus něco podobného, když řídíš auto... Instruktorský kurs mne přišel na dalších asi 5 a půl tisíce dolarů. Potom jsem začal objíždět jednu leteckou školu za druhou, nikde mne nechtěli. Byl jsem pro ně začátečník. Až ve Schutt Flying Academy... bylo těžké se tam dostat, ale klaplo to. A tenkrát jsem tedy pustil televizi. Zezačátku jsem tam ještě chodil vypomáhat, například na přenosy tenisu, ale nejde dělat obojí, musíš se rozhodnout.

- Škola ti dodává žáky?

To by bylo jednoduché... Bohužel ne. Musíš si je sám obstarat. Je to na tobě. Záleží tedy na tom, jak jsi oblíbený, jak tě kdo doporučí. Podařilo se mi, že mám dvacet studentů. To není špatné. Snad mi trochu pomáhá, že jsem z instruktorů nejstarší, ostatní jsou tak 18 až 21 let. Vážně. Nemuseli přece ztratit deset roků s plachtařinou. To je právě ten rozdíl... Ale žáci jsou mnohdy starší lidé a raději létají s někým, kdo má víc zkušeností. A na kom je vidět, že to bere jako profesi, že nechce se vším praštit v jedenadvaceti, když začíná - já brát aerolinie. Fakt je, že když přezkušují někoho, kdo létal s hodně mladým instruktorem, je někdy vidět určitý rozdíl.

- Jakého nejstaršího studenta jsi zažil?

Bylo mu pětasedesát.

- Kolik žáci v průměru za kurs zaplatí?

To je různé. Ale hodně zhruba se dá říci, že pokud někomu stačí létat v omezené oblasti, je to asi dva a půl tisíce. Taková licence ale není skoro k ničemu, přece

chceš s letadlem někam na výlety. Tedy musíš mít neomezenou licenci, dalších asi dva a půl tisíce dolarů. Dohromady něco kolem pěti tisícovek. Ale rozhoduje, co v kom je, kolik hodin potřebuje.

- Instruktorské papíry si musíš nějak obnovovat?

Nejen instruktorské papíry... Musíš obnovovat i tzv. Class I., první třídu, která tě sama o sobě vyleze na dalších šest tisíc. Udržování licencí přijde profesionála, jako jsem já, aspoň na takových 1500 až 2000 dolarů ročně. Nedávno jsem úspěšně dodělal i "senior commercial licence", což je vůbec nejvyšší pilotní kvalifikace, jakou můžeš získat. Kromě toho jsem zajel do USA a udělal i tamější papíry. Dostat licenci australského obchodního pilota je sice hrozně obtížné, ve světě ji ale nechtějí. Jsou tu přece jen některé místní předpisy, které jsou hodně kuriózní. Zato americkou licenci berou všude.

- V čem z hlediska své profese vidíš největší problém?

V byrokracii. Přesněji, v australské byrokracii. O věcech kolem létání tu rozhoduje 12.000 úředníků, přitom je v Austrálii registrováno něco přes 6000 letadel. Tedy dva úřadové na jednu mašinu. V Americe je ten poměr čtyřikrát menší. Nebo jiný příklad: donedávna se teoretické zkoušky na "senior commercial licence" dělaly s parametry neexistujícího letadla, nesmyslné obklady jenom na papíře, kterou vymysleli úředníci. Neuvěřitelná pitomost. Když jsem o tom mluvil v Americe, nejdřív nevěřili, pak se strašně chechtali. Až letos se v Austrálii přešlo na parametry skutečného letadla - Boeing 727...

Na stole leží hromada fotografií. Josef je na nich s Ladislavem Peškem, s dalšími špičkovými herci, s režiséry... Pak s australskými herci a australskými režiséry...

Ale taky několik už mímě zažloutlých černobílých snímků: na některých je kluk a stroj. Snad posedlost. Snad krásné prokletí.

- Nemrzí tě rozhodnutí?

Ani trochu.

Ptal se Jiří Hodač

■ LITERATURA

☞ knižhář (nových i j.)

Vladimír Páral: Pokušení A - ZZ /Melantrich, Praha/
KRÁLÍKÁRNA BUDOUCNOSTI

Kdysi jsem se Vladimíra Párala zeptal, jestli ho víc baví psát kladné nebo záporné postavy. Bez váhání

J. Marvan: "České stupňování" - podle slov autora, publikovaných v "Monash Report", protíváha k přístupu lingvistů v Československu. Prof. J. Marvan současně doufá v povzbuzení zájmu exilu o vlastní jazyk.

"Atentát na Heydricha" - neobvyklý a místy překvapivý pohled na významnou událost čs. moderních dějin z pera vysokého něm. policejního úředníka H. Pannwitze, který se významně podílel na vyšetřování atentátu. Z něm. originálu přeložil a poznámkami opatřil S. Berton. Možná objednat za \$ 10 /včetně poštovného/ na adrese: S. Berton, 38 Abingdon Rd., Roseville, NSW 2069, Australia.

přiznal, že fandí těm druhým; když dojde řada na "kladasy", a doba si jich žádá - neubrání se sám pocitu nudy, ba zmizí na plovárnu, je-li možno.

Páral je talent od pánaboha a dovede koukat kolem sebe. Nemusíme souhlasit s tím, že si nechal zúžit zorné pole, že přijal imperativ, kam se dívat a kam ne. Nicméně jeho práce jsou stále událostí na čs. knižním trhu, bedlivě sledovaným přísným okem státu, a čtenáři neváhají spát i dvě noci v nekonečné frontě ra chodníku před knihkupectvím Melantricha, má-li něco spatřit světlo světa. Páral už není "tamten" Páral, ale pořád je to ještě Páral, byť už ne tak docela.

Nejinak je tomu s "Pokušením A - ZZ" /opět v Melantrichu/, v lečtem orwelllovské vzpomínce na budoucnost, na niž, zdá se, není se co těšit: Skupina človičků pozdně socialistického města Prahy /jme v 21. století - a stále žádný komunismus! / se dostane do spárů jakéhosi přízračného mimozemského gangu.

usilujícího o kolonizaci zeměkoule. Vyslanci hvězdy Agaly jsou hrdlořezové, byť zkraje jednají v rukavičkách a sypou cukr. Potřebují vytvořit pátou kolonu a na vzorku populace současně ověřit, jaké figle platí na lidi. Jak je ochotit, zlomit, po dobrém nebo po zlém. Což je samozřejmě téma, jaké Páral dovede rozehrát.

Ale jsme opravdu až v příštím století? Agalané pro kontrolu myšlení a jednání svých otroků disponují technickým vybavením, o jakém v represivním režimu tajná policie vroucně sní; nesnímatelná mašinka na zápěstí trestá krutým pálením každého, kdo jen zhrěší. Zajatci nepovažují svou situaci za normální a brání se s různou intenzitou. Leč pak přijde rozuzlení: Agalané nejsou žádní Agalané, ale namodro obarvení zaměstnanci státu. Vše je vlastně krutý žert. Provokace motivovaná jakási vědecká s údajným cílem zjistit, co by se stalo, jak by občané reagovali, kdyby jednou doopravdy...

Jenže ono to de facto už je doopravdy. Protože jaký je z hlediska jednotlivce rozdíl, splachuje-li ho do zachodu nějaký tajtrdlík z Marsu či okolí nebo chladné

necitelný, všemocný stát? A tuhle situaci páralovství občané Prahy příštího / příštího? / století považují za zcela normální. Ač fyzicky a psychicky ztýraní, zmučení, s popálenými zápěstími, v podstatě ochotně akceptují vysvětlení, že to bylo pouze "jako", i když to vůbec "jako" nebylo.

Páralovská vidina věcí příštích není vidinou člověka jako partnera státní moci, ale pouze jako pokusného králíka. Páralovská Praha bude /je?/ králikárnou a sídlištní paneláky jsou toliko kotci, do nichž všemocný výzkumný ústav, stát, sáhne bez obav a kdykoli. A lidé to berou.

S podivem, že cenzura rukopis pustila, i když to už není "tamtén" Páral. Buď cenzor nepochopil druhý, neličotivý smysl všeho a nebo vědomí bezmoci vůči všepřítomné moci je už natolik všední a všeobecné, že přestává být svatokrásným a pro autora riskantním rozehrát stínohru na napnutém prostěradle toho faktu.

had

BÍLÁ HORA STÁLE S NÁMI

Již na začátku roku 1920 bylo jasné, že při císaři Ferdinandovi bude proti Čechům stát nejen téměř celá katolická Evropa, ale i značná část protestantů. S Čechy tehdy sympatizovalo pouze Holandsko a Sedmihradsko, Anglie pomoc odepřela, i když tam vládl král Jakub, tchán českého krále Fridricha.

Osmého listopadu tohoto roku se na Bílé Hoře u Unhoště rozhodlo o osudu českého národa. Říkalo se, že na tři sta let, myslím si ale, že dědictví této porážky neseme dosud. Začala i historie českého exilu a toto břímě neseme dodnes. České vojsko vedl tehdy hrabě Thun, bitva netrvala déle než 90 minut a porážkou byl osud českého povstání rozhodnut. Neváhám říci, že trpíme pro to dosud.

Rozmluvy -exilové nakladatelství v Anglii- vydaly na začátku tohoto roku reprint publikace Josefa Pekaře BÍLÁ HORA /str.159 osmerkového formátu,cena Lstg. 4.00, první vydání 1921/. Je to poučná knížka, jednak nám osvěží znalost neblahé doby českých dějin a jednak poukáže na velkou osobnost Pekařovu, který

v národním programu První republiky oponoval T. G. Masarykovi. Pekař sice ocenil s Palackým a Masarykem husitství jako stěžejní čin našeho národního vývoje, pro Masaryka však bylo toto hnutí výzvou pro budoucnost, pro Pekaře uzavřenou kapitolou dějin bez spojitosti se současností. Pekař také nesdílel názor, že husitství bylo národu ku prospěchu. Byl přesvědčen, že zahradilo Čechům cestu k renezanční, která představovala impuls ke kulturnímu rozvoji celé Evropy.

Dějiny přestaly být akademickou otázkou a doba pobělohorská se stala svědectvím náboženských, politických i kulturních rozepří a emocionální diskusí. Pekař manifestoval ve své vědecké práci svůj životní postoj a respekt k tradičním hodnotám.

IP

*Pozn.: Podle českého pravopisu Bílá hora znamená ndur-
bř, a tak i název tam svedené bitvy. Bílá Hora je
název obce.*

HUDBA ZE SAZÍ

První monstrum na záznam zvuku zkonstruoval T. A. Edison roku 1877; mašinka nahrávala na válečky a sám Edison při jejím zrodu myslel spíše na pomoc při kancelářských pracích než na svět zlatých slávek, šláci publikum a roztočené milióny kolem tónů, vliisovaných do sazí.

Na správnou kolej se vše dostalo o deset roků později, 1887, kdy další Američan, narozený ovšem v Německu - Emile Berliner - začal natáčet na desky. Svět uměleckého byznysu zavětlil. A nemýlil se.

Gramofonová deska dobyla srdce konsumentů v neuvěřitelně krátké době. A byť v dohledné budoucnosti zvolna začne patřit historii, protože na věc se jde poněkud jinak a lépe, bude na co vzpomínat. A klasický gramofon s naších domácností hned tak nesmizí.

Chapel Street je výkladní skříní melbournského předměstí Prahran. Sídí zde i proslulý obří obchod s vínem, lihovinami a spol., po čem se tak mile blbne. A právě

nad tímhle opileckým nebem se usadilo nahrávací studio SATURN; vyjdete-li na chodbu, koukáte přes sklo přímo mezi lahve. Nehledejte však souvislosti. SATURN je profesionální firma a myslí se tam velmi střízlivě.

Mluvíme s Jiřím ŠIMÁKEM /nahrávací studio SATURN/ a Petrem PUKEM /hudební nakladatelství IRON CURTAIN RECORDS/. Dvě samostatné firmy, které si nedávno podaly ruce, aby pro Čechy a Slováky /a nejen Čechy a Slováky/ v Austrálii /a nejen v Austrálii/ začaly natáčet a vydávat desky, které stojí za to mít.

Studio SATURN pracuje především pro australské zákazníky - reklamní agentury, televizi, gramofonové společnosti atd. Technickým vybavením představuje špičku: nápad využít jeho kapacity ve volných chvílích pro kulturní potřeby čs. exilu je tedy vynikající, jen málokterá z jiných národností v Austrálii má něco podobného k dispozici. Ani Poláci, kterých je tu podstatně víc.

Pokračování na další straně

K všeobecnému překvapení se již tisíc pět set kol drží v čele naší hitparády Mozartova Malá noční hudba.

One, two, three ... jedeme!

Jejich exilový Kryl se jmenuje Kaczmarški. Když tu nedávno byl...

Šimák: ... tak ho naše studio moc zaujalo. A vůbec nápad vydávat v Austrálii desky s hudební produkcí autorů a interpretů, kteří přišli ze světa za železnou oponou.

Puk: Seděli jsme v rádiu před studiem a Kozmarski šel náhodou kolem. Všiml si dopisního papíru s hlavičkou firmy. Co to kluci máte, povídá. Já mluvím polsky jako česky, pať jsem se s ním do řeči, jemu se to strašně líbilo, hned vešel se sešel ještě tady s Jirkou, pak měl o víkendu koncerty pro polské publikum a my hned po neděli jsme s ním natočili desku. Mezi Poláky je nesmírně populární, přestože v Polsku kdysi natočil jen jednu jedinou desku, a tu ještě policie zabavila a celý náklad zničila, zachovalo se jen několik kousků, které lidi policajtům doslova ukradli před nosem.

Šimák: Mimochodem, my jeden exemplář máme. Dost možná no jednou znovu vydáme jako kuriozitu. Teď ale především vydáme naši desku. Jsme ke své práci velmi kritičtí, ale myslíme, že se povedla. Mezi Poláky je o ni už teď velký zájem, i mimo Austrálii, někdo dokonce tvrdí, že by se jí prodalo 10.000 kusů... No, budeme se držet při zemi a raději se necháme příjemně překvapit. Když se prodá víc než 3.000 kusů, budeme to považovat za senzační úspěch.

- Jirko, ty jsi ovšem kdysi začínal velmi, velmi skromně...

Šimák: V roce 1979 jsme s jedním Australanem otevřeli malé studio v Cheltenhamu, nejdřív jsme nahrávali jen na 4 stopy, pak na osm. Až jsme se rozešli. Zůstal jsem ve všem sám. V osmdesátém roce jsem vydal první desku s trampskými písničkami a prodalo se jí 500 kusů, přestože to byli stoprocentní amatéři, bývalí a vlastně pořád ještě čundráci. Hodně lidí to posílalo jako dárek do Československa. Od té doby jsme podstatně zvýšili své nároky a asi určitě by nám nestačilo, co tenkrát... ovšem slyšel jsem, že ti lidé dál spolu hrají, jezdí na všemožné potlachy, že se ještě hodně zlepšili a všude vyhrávají první ceny. Tedy není vyloučeno, že by z toho jednou mohla být nová deska. Uvidíme. Přesněji, uslyšíme. Ve stejném studiu jsem natočil i první desku s Járou Kohoutem, hodně narychlo, měli jsme jen dva večery, nemohl jsme třeba sehnat českého pianistu, tedy doprovázel řecký muzikant. Ale špatný nebyl, to ne. Nedlouho nato jsme se stěhovali se studiem sem na Chapel Street. Nebe a dudy, tady točíme na 16 stop...

Puk: Já přijel do Austrálie před třemi roky, ve třiaosmdesátém, předtím jsem dva roky čekal v Rakousku. Ani ve snu mě nenapadlo, že u klokanů mají našinci studio takové kvality, že se dají dělat opravdu výborné věci.

Šimák: Já nejsem členem firmy IRON CURTAIN RECORDS, jejich spolupráce se SATURNEM je ale prospěšná oboustranně. Prozatím jsme společně vydali dvě věci - druhou desku s Járou Kohoutem, teď už s českým doprovodem, a "Ocelárnu" Karla Kryla. Zatím poslední je ten Kaczmarški, na kterém ještě děláme.

- Petře, na obalu "Ocelárny" se říká, že obstaráváš hudební doprovod na basu, acc. kytaru a dvanáctistrunnou kytaru... Kolik máš, človče, rukou?

Puk: Hned to spočítám... dvě.

Šimák: S Krylem jsme natočili zpěv a kytaru, další nástroje se dotáčely později. Technicky to ve studiu není žádný problém. Petr je výborný muzikant a když na to přijde, může tedy hrát na tolik nástrojů, na kolik dovede...

Puk: ... něco jako ONE MAN BAND.

Šimák: Krylovy texty jsou samozřejmě výborné. My ale myslíme, že hodně lidem - hlavně teenagerům - jde i o hudební pozadí. Tedy chceme, aby bylo atraktivní. Aby hudební doprovod šlapal, aby se to valilo...

Puk: Nahrávka se tak docela určitě dostane k mnohem širšímu okruhu posluchačů.

Dokončení na další straně

Z historie: Jára Kohout a Jiří Šimák při natáčení první desky ještě ve starém studiu v Cheltenhamu.

Foto P. Šindelář

Šimák: Přitom je všechno i otázka peněz. Pokud musíš za všechno platit, neuděláš dneska v Austrálii gramofonovou desku s produkčními náklady pod 10.000 dolarů. A tady je největší výhoda naší spolupráce: my si větší nu sami odmakáme jak po hudební, tak i technické stránce. Kdybychom se měli sami platit za ty spousty hodin, už teď by Kaczmarek stál asi 7.000 dolarů, a to deska není ještě hotová, samozřejmě. Upřímně cítím s každým, kdo vydává desky o poměrně malých nákladech - v exilu to asi jinak nikdy nebude - a musí za všechno solit na dřevo. To je opravdu kruté.

- Říkáš, že "zlaté desky" se exilový zpěvák hned tak nedočká...

Šimák: Určitě ne, pokud zpívá pro čs. exil. My jsme realisté. Nepředpokládáme, že bychom mezi krajany v Austrálii prodali od každého titulu víc než 200 - 300 kusů. Musíme se proto snažit prodávat i v jiných světadílech, už probíhá jednání s možnými distributory. Snad trochu pomůže i ten jinak moc nemilý fakt, že australský dolar je na tom zrovna velice bídě. Na druhé straně to ale znamená, že prodej v zámoří je velmi zajímavý.

Puk: Všechno taky asi trochu souvisí s naší národní povahou, s ochotou vydat dolar... Ne, nechci to rozebírat, ale jen uvaž: na Krylův koncert v Melbourne přišlo asi 90 lidí. Z toho 70 lístků se prodalo s naší pomocí - přivedli jsme i 40 Poláků... Tedy tam bylo jen asi 50 Čechů a Slováků... Částečnou omluvou snad je, že způsob propagace nebyl nejlepší.

Šimák: Poláků je v Austrálii samozřejmě mnohem víc, ale stejně stojí za zmínku, že Kaczmarek na první koncert přilákal asi 450 diváků, na druhý dokonce 600.

- Tedy plány pro blízkou budoucnost?

Šimák a Puk /nikoli dvojhlaselem, ale ve shodě/: Elpíčko s Krylem v zajímavém aranžmá. Pak jednu starší věc, zřejmě pod názvem "Výšehrad", pásmo poezie a hudby, které sestavil pan Vaněk. Dál by to měla být deska s Vladimírem Škutinou - k obsahu moc neřekneme, protože sami zatím přesně nevíme, Škutina na tom dělá, bude to i pro nás překvapení. Určitě příjemné. A konečně bychom v dohledné době chtěli připravit LP desku s Milanem Smětkem: na jedné straně by měly být národní písně, na druhé pak cosi na způsob "staré zlaté časy", hašlerovky a další ve stejném stylu.

- Nebojíte se vydávat desky pro krajany?

Šimák a Puk /teď už dvojhlaselem/: Nebojíme.

MĚSTU NA OKRAJ

Českým televizním divákům patrně neunikl tříměsíční seriál "Nemocnice na kraji města", vysílaný každou středu stanicí SBS. Seriál se zabývá širokou škálou problémů socialistického zdravotnictví, od svazáckých schůzí, přes manželskou nevěru a nezkrotné touhy jedné doktorky zplodit nemanželské dítě, až po kádrováka, který bít ostražitě nad tím, aby se napravování fraktur dalo v souladu se zájmy vyspělé socialistické společnosti.

Vedle těchto úzce dobových rekvizit, jež by se bez postelových - jakkoliv jen tušených - scén neobešly, zjevují se nám na obrazovce skuteční lidé s problematikou skutečně lidskou a tedy skoro věčnou, tak jak je představuje např. Ina /Jiřina/ Andrey Čunderlíkové či Kopeckého rozsáhlý doktor Štormajer. Nabízí divácký zážitek v celé paletě svého hereckého umění, jazykový projev nevyjímaje. V jeho stínu živoří anglické titulky jako onen třikrát převažený čaj pro konzumenty "soap-operního" umění.

S jazykovou bodrostí s přirozeností dr. Štormajera nápadně kontrastuje upjatá, nečeský vznešená, až patetická čeština jedné z hlavních postav seriálu, primáře Sovy. Jeho tónu a dikci by se měli učit někteří pražští hlasatelé i veřejní činitelé, pro něž rozdíl mezi projevem při zahájení provozu cementárny a při znovuoctvení Národního divadla je jazykový problém nejen nedosažitelný, ale patrně i netušený.

Nalistujeme si jméno představitele primáře Sovy - je jím Ladislav Chudík /viz. sv. II., str. 963/. Předně ho odlišíme od jeho jmenovce Michala, někdejšího člena ÚV KSČ a později velvyslance v Bulharsku a na Kubě. Dále zjistíme, že prvních 30 let svého života /nar. 1924/ česky patrně vůbec nemluvil, že jde o herce slovenského. Záhada nečeský vznešený češtiny je rozluštěna: takováto vznešenost /zakódovaná v mnohých jazycích v tzv. jevištním projevu/ je výchozí a skoro jediná celospolečenská norma slovenštiny, jakýkoliv nenárodnější styl zde totiž zahrnuje dialektismy, tedy je krajově poznamenaný.

Proti tomu má čeština přinejmenším tři celospolečenské styly, krajově téměř neutrální. Jeden stejně vznešený a namože tolik postrádaný při událostech celonárodního významu, reprezentovaný primárem Sovou. Druhý hovorový - to je již zmíněný dr. Štormajer - zdánlivě ležerní /ale ve skutečnosti tradičně vypěstovaný / styl, typický zejména u skutečných profesionálů a vzdělanců. A konečně je tu obecná čeština, jež by se dala definovat na způsob "mluv, jak ti zobák narost". I ta má svou krásu a zejména dynamiku, vyvažující žádoucí stabilitu stylu nejvyššího.

Chudíkova čeština není nesprávná svou podstatou, je to jazyk, z kterého by se většina Čechů mohla lecčemuš přiučit /chyby jsou v ní miniaturní, např. někde v souřadství místo v sousedství/. Ne tedy podstatou, ale svým umístěním ve všedním životě nemocnice krajského či okresního formátu.

Mohli bychom ji nazvat slohovým vybočením, stylistickým anakolutem. Asi něco, jako když mistr Kovářček nebo Jana Wendtová vysloví ve svém anglickém projevu správně česky Dvořák. Je to výslovnost sice správná a snad i sladká ve své podstatě, ale jako by v nás vyvolala pocit dobře udělané cukrové polevy na hrubozrném chlebě angličtiny, který každodenně jídáme...

js

PATERNOSTER MAŁA REVUE PRO UMĚNÍ A KRITIKU

vychází ve Vídni a představuje známé i méně známé autory v pravidelných rubrikách Poezie, Próza, Teorie, Divadlo, Meditace, Výtvarné umění, Literatura, Hudba...Přináší také původní překlady a interview.
PATERNOSTER - ucelený přehled o současném česko-slovenském umění!

Předplatné pro Austrálii - letecky - \$ 22 ročně. Možno platit v hotovosti nebo šekem.
Australská administrace:
V. Adamec, 11/2 Stenhouse Ave., Brooklyn 3025
Telefon /03/ 314-9707

ČESKÁ HUDBA NA ABC FM

I v městci září nabízí rozhlasová stanice ABC FM řadu skladeb českých skladatelů. Hudbymilovným krajanům můžeme doporučit výběr následujících programů.

V pondělí 8.9. v 9.10 bude uvedena Sukova symfonická báseň - Zdraví, téhož dne odpoledne v 16.25 zazní Dvořák - Klavírní kvartet Es dur, Opus 8.

Ve čtvrtek 11.9. ve 14 hodin opět hudba Dvořákova - slavný Violoncellový koncert h moll, australská koncertní nahrávka. Solistou je Heinrich Schiff, Sydneyjský symfonický orchestr byl řízen kvapem uprchlým Zdeňkem Mcalem. V 16.30 téhož dne rovněž australská nahrávka Trojanovy filmové hudby - Císařův slávek.

V pátek 12.9. ve 21.30 je na programu Smetanovo mistrovské dílo - mého života - v podání Smetanova kvarteta.

V sobotu 20.9. ve 13.30 hudba Bohuslava Martinů - Le Jazz a Concertino pro klavírní trio a smyčcový orchestr.

Páteční večer je celý věnován české hudbě. Program začíná v 19. hodin výběrem skladeb starých českých mistrů - Bendů, Venta a Myslivečka. O hodinu později Dvořákův Opus 68, Stabat Mater, nahrávka pořádaná během Vídeňského festivalu 1986. Ve 21.30 Dvořákův Klavírní kvartet D dur, Opus 23. Český večer uzavírá program Acoustica Nova, přibližující soudobou českou hudbu skladatelů Zbyňka Vostřáka a Marka Kopelenta.

Stanice ABC FM vysílá 24 hodin denně stereo hlavně klasickou hudbu. Pomocí 37 vysílačů pokrývá převážnou část zabydlené Austrálie. Program je přenášán i komuničními družicemi, takže s náležitým vybavením lze zachytit tuto stanici kdekoliv v Austrálii. V Jižní Austrálii a Severním Teritoriu jsou pořady na programu o půl hodiny dříve, než je uvedeno.

kov

V Praze zemřel spisovatel A.C. Nor. Po válce byl předsedou nekomunistického Syndikátu čs. spisovatelů, za což si vysloužil nelásku v pozdějších letech. Teprve v šedesátých letech mohl opět začít publikovat.

"Nestárne nás víc. Určitě Ladislav Pešek. Jen si všimněte, jak je jeho umění mladé...", řekl František Filipovský o jiném nesmrtelném "študákově" ze slavných filmů. Vzpomínka na Ladislava Peška, který zemřel v Praze, opravdu hned tak nevybledne...

Informace o tom, že hudební nakladatelství ŠAFRÁN končí svou činnost, které se rozšířily po Evropě, Austrálii i dalších končinách světa /např. se tak dalo usuzovat i podle některých sdělení Karla Kryla za jeho nedávno turné po australských městech/, byly zřejmě poněkud nepřesné. Jiří Pallas písemně informoval našeho spolupracovníka, že končí pouze s distribucí gramofonových desek, ovšem ve vydávání hodlá pokračovat.

"Čsl. mladý člověk doma a ve světě" je téma symposia pořádaného v bavorském Frankenu od 8. do 12. října t.r. Pořadatel Opus bonum chce poskytnout tribunu všem, kteří se zajímají o naši mládež v Československu či v exilu a o podíl mladých lidí v politickém životě, kultuře, studijním úsilí a přípravě do života.

Vladimír Veit /Alfa, Einwaggasse 17/2/3, A-1140 Wien/ připravil pásmo zhudebnělé poezie a vydal je na magnetofonové kazetě s titulem Ve lví stopě. Zhudebnil básně K.Havlička Borovského, K.J. Erbena, J. Vrchlického, J.V. Sládka, J. Seiferta, P. Javora a K. Kryla. Na výše uvedenou adresu můžeme také adresovat objednávky Veitových dřívějších pořadů, zaznamenaných na gram. desky. Obsahují písně podložené texty V. Havla, J. Škvoreckého, M. Kundery a jiných, snímky se nazývají "Texty" a "Quo vadis".

Nakl. Faber v Londýně vydalo cestopis "Along the Edge of the Forest an Iron Curtain Journey". Napsal jej Anthony Bailey, který putoval podél té pomyslné a ostané skutečné čáry od Trarvunde na pobřeží Baltského moře až do Terstu na břehu Jaderského moře. Nás zajímaly zejména kapitoly o pozorování naší šumavské hranice. Bailey se dotkl nejen zeměpisného popisu, ale i politických problémů a historických skutečností.

Botswana, republika sevřená mezi Jižní Afrikou a Angolu, vydala sérii poštovních známek, kterou graficky připravila Viera Larsenová, výtvarnice slovenského původu. V botswanském hlavním městě Gaborone nyní také působí veterinární mikrobiolog doc. dr. F. Hrušovský.

Vladimír Gottwald bude reprezentovat čs. komunitu na melbournském festivalu "Spoleto", který pořádá organizace Multicultural Arts Victoria. Na výstavě moderního umění /256 Flinders St., Melbourne/, která bude otevřena 16. září v 6.30 hod. večer, budou Gottwaldovy sochy společně s pracemi výtvarníků tří dalších komunit. Výstava potrvá do 29. září.

Bolek Polívka z brněnského Divadla na provázku, uvedl v Baltimore /USA/ komedii "Šašek a královna". Ohlas velmi dobrý.

V červenci jsme se zmínili o vydání příležitostné obálky, již australská pošta připomínala 25. výročí založení organizace Amnesty International, která je v Československu zatracována. Naš špión hlásí, že dopis poslaný v této obálce kupodivu došel na čs. adresu.

"Debut mladého básníka, který si overil pozitivně hodnoty domova a cit lásky k vlasti za pobytu v Austrálii" oznamuje nakladatelství Slovenský spisovatel vydání knížky J. Šipoša "Pod južným křížem"/1986, str.64, Kčs 10/. Další cestovatel, který se vrátil do téžora míru, již není tak poetický, naopak vyhrožuje zcela nezakrytě - Petr Šabach: Jak potopit Austrálii/ Čs. spisovatel, 1986, str. 144, Kčs 12/. Knihu mělo spíše vydat Naše vojsko anebo příslušné úřady měly založit pro pana Šabacha nakladatelství podvodníků, to by se potápělo ještě lépe. Austrálie by mu měla ale zatopit. Libor Pešek, stálý dirigent České filharmonie, podepsal tříletou smlouvu s Král. filharmonickým orchestrem v Liverpoolu.

Rakousko si chce vzít na starost důstojnou úpravu hrobu Franze Kafky v Praze. Podle rakouského pramene tato snaha narazí na "politické komplikace" z čs. strany.

V rámci VI. sokolského sletu v Curychu londýnský ochotnický soubor uvedl jednoaktovku "V hudbě Čechů aneb Odpoledne u Smetanů", jejíž autorkou je Sylva Langová - Williamsová, jako herečka kdysi působící na pražských jevištích. Hrál i v několika populárních filmech, např. s Oldřichem Novým.

"Osudy dobrého vojáka Haška na Rusi" - Collegium Bohemicum ve spolupráci s katedrou slavistiky Monashovy university v Melbourne pořádá přednášku dr. Pavla Gana, docenta slavistiky na Göttingenské universitě v Německu. Koná se v pátek 12. září v 7 hod. večer v místnosti č. 413 hlavní budovy Monashovy university. Blíží informace: Dept. of Slavic Languages, Monash University, Clayton, Vic. 3168.

Mezi těmi, kdo milým slovem přivítali vanik PANORÁMY, je i dr. Rudolf Ströbinger z Německa. Jeho jméno je mnohým čtenářům jistě důvěrně známé: dr. Ströbinger byl významným pražským novinářem předsrpnového období, v roce 1968 - kdy byl zástupcem šéfredaktora Lidové demokracie - pak významnou žurnalistickou osobností tzv. obrodného procesu. V Československu např. vydal knižně reportáž "Stopa vede k Renému" /1964/ o jedné z velkých zpravodajských zrád druhé světové války. Po odchodu do exilu působil dlouhá léta v západoněmecké rozhlasové stanici Deutsche Welle, připravil TV dokument o atentátu na Heydricha, přispíval a stále přispívá do mnoha časopisů a vydává další a další pozoruhodné publikace jak v češtině, tak i v němčině /např. Das Attentat von Prag, Stalo se v Adventu, Verrat im Rot, Das Rätsel Wallenberg a mnoho jiných/. Vysoká funkce v PEN klubu je významným oceněním jeho práce.

Velmi nás potěšilo, že spolu s hezkým dopisem dr. Rudolf Ströbinger poslal PANORÁMĚ i materiál k otištění.

Rudolf STRÖBINGER

JAK „ZEMŘEL“ O. Závodský

Vyučil se obchodním příručím a opravářem kol. Zúčastňoval se transské hnutí, všech akcí za osvobození Ernsta Thälmana a Jiřího Dimitrova. Ve Španělsku bojoval v kulometné rotě Jana Žižky nejprve jako četář, později jako poručík. Po skončení války ve Španělsku se stal příslušníkem francouzského hnutí odporu. Byl zatčen, odsouzen k trestu smrti a transportován do Mauthausenu. Po osvobození pracoval krátce v aparátu ÚV KSČ, později na ministerstvu vnitra, v roce 1950 byl neoprávněně zatčen, odsouzen, v březnu 1954 zemřel. V roce 1963 byl plně rehabilitován.

Muž, o němž byla tato slova napsána v rubrice "Náš medailonek" v týdeníku Českého svazu protifašistických bojovníků "Hlas revoluce", číslo 27, se jmenoval Osvald Závodský. A zajímavé není to, co se v článku o Závodském vypovídá, jako spíše to, co "Hlas revoluce" zamlčuje. A je toho poměrně hodně.

Až do roku 1954 se časopis poměrně věrně drží životopisných údajů v říjnu 1910 ve Svinově u Ostravy narozeného Osvalda Závodského. Ale údaje o jeho činnosti po roce 1954 jsou mlhavé, kusé, nepřesné. Zamlčují a zkracují se v nich důležitá fakta.

Pravdou je, že Osvald Závodský se stal v roce 1954 vedoucím pracovníkem Státní bezpečnosti, kam ho vyslal Rudolf Slánský a Karel Sváb. Zde zastával vedoucí místo, v roce 1950 se stal dokonce náčelníkem Státní bezpečnosti. Vedle toho byl od roku 1949 členem takzvané "bezpečnostní komise" Sekretariátu ústředního výboru ÚV KSČ - spolu s Čepičkou, Pavlem Reicinem, Slánským, Svábem, Noskem a dalšími. V této komisi se rozhodovalo, kdo má být zatčen, jaké "tresty" mají vynášet soudy, který z rozsudků smrti bude proveden, který změněn na doživotí. Členové této komise věděli o metodách výslechů, o brutalitě vyšetřovatelů - a schvalovali je. Proces s Miladou Horákovou, s vy-

sokými církevními hodnostáři, s partyzánskou skupinou majora Zingora - abychom jmenovali pouze některé z tehdy nesčetných inscenovaných politických procesů - byly do všech detailů projednávány v "bezpečnostní komisi", kde měl Závodský, jako náčelník Státní bezpečnosti, značný vliv.

To vše se rázem změnilo začátkem roku 1951. Osvald Závodský, iako bývalý příslušník Interbrigád ve Španělsku, se stal najednou nepřítelem strany. Jeden ze zatčených takzvaných slovenských buržoazních nacionalistů, Ladislav Holdoš, píše ve slovenském deníku "Smena" z 22. března 1968, jak mu "vyšetřovatel" přečetl část Závodského "doznání" z 2. února 1951. Byla to část nazvaná "Moje špiónážní spolupráce s FBI v Marseille." Holdoš doslova: "Ve skutečnosti byl Závodský oddaný antifašista... po osvobození mě byl synonymem pevné bolševické nesmiřlivosti. A tento Závodský tu najednou vypovídal o plnění stranických úkolů v Marseille v letech 1940 - 1941 v tom smyslu, že vědomě pracoval pro americkou rozvědku..."

POHOTOVOSTNÍ SLUŽBU 24 HODIN DENNĚ MÁ

instalatér

MILOŠ TANKA

/licensed plumber, gas fitter/

Telefon 548-1210

47 Lemon Cres., NOBLE PARK, Vic. 3174

Závodského výpověď dávali Holdošovi za příklad, jak odhalovat nepřítel ve straně. Před soud ho ovšem ještě nepostavili. Mezitím byl popraven Slánský a dalších deset spoluobčanů v procesu s takzvaným protistátním centrem. Zemřel Stalin, brzy po něm pak Gottwald. Prezidentem republiky se stal Antonín Zápotocký, prvním tajemníkem ÚV KSČ Antonín Novotný. Vyměnili se osoby, v procesech se ale pokračovalo.

Dne 19. listopadu 1953 projednal politický sekretariát ÚV KSČ návrh na "protistátní skupinu uvnitř bezpečnosti". Jejím členy byl pověstný major Pokorný, vrah Pich - Tůma, Oldřich Valeš, Karel Černý - ale také Osvald Závodský. Dne 21. prosince 1953 pak začal před vojenským kolegiem Nejvyššího soudu proces s "plukovníkem ministerstva vnitra Osvaldem Závodským a dalšími pracovníky bezpečnosti". Rozsudek byl vynešen o dva dny později, 23. prosince 1953 - Osvald Závodský byl odsouzen k trestu smrti! Ve zprávě komise ÚV KSČ o politických procesech a rehabilitacích v Československu 1949 - 68" pak čteme: "Žádosti O. Závodského o milost nebylo vyhověno... O. Závodský čekal na svůj ortel až do poloviny března 1954, kdy byl rozsudek vykonán. Dodnes je otřesná čerba opětatovaných žádostí o milost pro svého nevinného muže, které zasílala H. Závodská v prvních měsících roku 1954 a které zůstávaly nevyslyšeny. Ještě 12. dubna 1954 psala například prezidentovi republiky A. Zápotockému, že žije v nejistotě o výsledku svých žádostí, ačkoliv v této době její muž již nežil."

O tom všem týdeník "Hlas revoluce" nenapsal ani řádek. Pro něj Závodský "zemřel" - ne na šibenici, to zřejmě dnes v Praze nechťejí vědět. Především proto ne, že jsou si vědomi nevinny Osvalda Závodského, pokud jde o obvinění, které proti němu vzněl tehdejší vojenský soud. Závodský totiž nebyl souzen za zločiny proti lidskosti, kterých se dopustil jako důstojník a později náčelník Státní bezpečnosti v letech 1948 až 1950, ale jako údajný "titovec" a agent západních rozvědek. A tím zcela určitě nebyl.

Dvojnásobný mistr Československa Robert Žallmann /viz červencová Panoráma/, v blízké budoucnosti nepochybně hvězdá australského profesionálního sjezdového lyžování, nám napsal o svých prvních zážitcích ze zdejších hor. Jak vidět, Austrálie je v leačem jind a něco překvapí i člověka, který patří k mezinárodní elitě...

Robert ŽALLMANN

NA AUSTRALSKÉM SNĚHU

Tedy něco o lyžování na Bulleru a o závodech.

Trénink byl poměrně dobrý, i když se objevilo několik problémů /tyče, uzavřený kopec/. Ale je to první sezóna a poučení propříště.

Na první závody jsme jeli na Perisher. Cestou jsme se zastavili u Franka Příhody, který nám zajistil levnější ubytování. Pomohlo nám to, je tam hodně drahé.

Přivítalo nás deštivé počasí. Nejdřív jsme absolvovali kvalifikaci do paralelního /ani ne slalomu, ani obřáku, něco mezi/, kde jsme se všichni - tedy Ivan Pacák, kámoš Andi z Rakouska a já - dostali mezi 16 nejlepších. Byla to strašná puka, jen jeden skok.

V závodě se nám nedařilo. Ivan vypadl ve druhém kole /tedy obsadil 5. až 8. místo/, Andi v prvním - a já taky. Mně se přihodila taková kuriozita: po dojetí druhé jízdy prvního kola jsem v cíli čekal na výsledek /nebyly tam vůbec časy/. Soupeř - byl to Australan Guss - se přepřel v cíli a pak mi pogrataloval, že jsem vyhrál. Tak jsem logicky jel na start na druhé kolo. Překvapení se konalo

asi minutu před jízdou, když mi startér řekl, že postupuje Australan, ne já. Marně jsem protestoval na startu i v cíli. Nakonec řekli, že když se mi to nelíbí, nemusím přistě přijet... Byly to nervy, ale závod v p.... /s prominutím/. Je to asi trochu jiný systém - "australský"...

Druhý den se jela australská specialita - "freestyle". Je to obřák, kde je skoro v každé bráně skok nebo tobogán. Něco úplně jiného, než normální lyžování. Ivan spadl, Andi byl třetí, já pátý. V kombinaci byl Andi na pátém místě, já na šestém. Nakonec to nebylo tak špatné. Jen celé závody měly organizaci i úroveň asi jako okresní pohár v Československu. Další zkušenost: musíme se soustředit na něco jiného, jinak trénovat.

Třetího srpna se konal "freestyle" na Mt. Buller. Pomocníky byli Miša Vondráček a Petr Peithner. Krásné počasí, pěkná trať a lepší organizace. Výsledky: Ivan /se zraněným palcem na noze/ byl 12., Andi 3., já 2.. Od prvního jsem dostal dvě desetiny. Je to lepší, chce to zvyknout na jiné závody. Ale jsou problémy se sponzory, dost možná už bude jen jediný závod - na Mt. Hot-ham. Snad se bude dařit.

Australské závodění je opravdu jiné než v Evropě. Pucka, pořad jen měkko. Časem všechno přijde. Když mluvíme o odlišnostech, nechceme se tím omlouvat, jen konstatujeme.

Jinak se mám dobře. Jen nemám na nic čas. Na živobytí si vydělávám šest dnů v týdnu po šesti hodinách, kromě toho musím trénovat, je to strašná mukačka. Snažím se domluvit se sponzory pro závody v Americe... Takže se po závodech uvidíme. Držím Panorámě palce a zdravím všechny čtenáře.

Ahoj - Robert.

PRACUJTE S BARVAMI

NÁTĚROVÉ HMOTY
NABÍZEJÍ
SPECIALIZOVANÉ
PRODEJNY

THE PAINT SPOT

STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD

PH. (03) 557-4109

4 LITRES \$21.90

DULUX
hi-gloss
Exterior House and
Furniture Paint
DULUX
HIGH
GLOSS

DULUX
Interior Flat
Acrylic

FITZROY
166 Gertrude St.
FOOTSCRAY
27 Paisley St.
SPRINGVALE
353 Springvale Rd.
WINDSOR
30 Chapel St.

Nemluvte a veslujte!
Voda! Člověče, nechťel byste
toho od života moc?

Z TEMNOT...

Novou hvězdou NHL má předurčeno se stát 20letý bývalý čs. reprezentant Michal Pivoňka, který koncem červeně podepsal smlouvu s týmem Washington Capitals. Vynořil se pro tu příležitost doslova z temnot, neboť jak on, tak i funkcionáři hokejového klubu odmítli novinářům sdělit cokoliv bližšího o Pivoňkově záhadném putování na americký kontinent. "Bylo nám řečeno, že nesmíme říci nic o tom, jak se sem dostal či které země se na všem podílely", generální manažer D. Poile požádal lačný tisk o porozumění, ukazuje přitom významně ke stropu: zákaz vyslovila údajně "velmi vysoká místa", aniž je jasné, zda jde o vládní činitele či jakési mocné soukromníky v pozadí.

Něco se však se o celé záležitosti přece jen ví. Michal Pivoňka /188 cm, 86 kg/ se v USA zjevil spolu se svou

snoubenkou Renátou Nekvindovou, 20, a oba se ubytovali v domě gen. manažera klubu, na jehož útraty prý hned podnikli hloubokový průzkum místních cukráren. O svém úmyslu emigrovat telefonicky informovali rodiny v Československu - Pivoňka volal na Kladno, Nekvindová do Prahy.

Předpokládá se, že washingtonský klub si Pivoňku vytipoval v roce 1984. K prvnímu kontaktu došlo "v odlehklém švédském městě", kde tehdy hrála čs. juniorská reprezentace. K překvapení zmocněnce klubu Pivoňka prý ihned projevil zájem hrát v NHL /bylo mu tehdy 18/, ale dal si pro našince značně nepochopitelnou podmínku / a pro sebe zatraceně riskantní, domyšleno do konce/: nejdříve si v Československu chce odkroutit dva roky vojenské základní služby. Co my těžko chápeme, americký novinář chápe snadno. Hle, jaké je jeho vysvětlení: sloužit v armádě je v Československu věcí národní hrdosti. Tak to opravdu napsal americký žurnalista, nejspíš s univerzitním diplomem.

Další Pivoňkovou podmínkou údajně bylo, že neuteče bez své snoubenky. I tomu se Američané zavázali vyjít vstříc a ač je to sebevíc podivné, zjevně se jim to podařilo.

Funkcionáři klubu posléze prozradili, že details dojednali s Pivoňkou na tajných setkáních celkem v sedmi

zemích. Z jakéhosi důvodu mohli však uvést jen šest: Finsko, SSSR, Švédsko, Záp. Německo, Rakousko a Kanadu.

Setkání v Moskvě proběhlo podle scénáře nepříliš kvalitního filmu: Pivoňka spolu se dvěma dalšími hráči /?!- pokud Američanům tato informace uklouzla nechtěně, jaký je její dopad...?/ před půlnocí odešli z hotelu a Michal se pak v opuštěné postranní uličce setkal s vyjednavací. Tady šlo zjevně o víc štěstí než rozumu: v zemi, kde je o pohyb cizinců veliký, převeliký zájem... Američané přiznávají, že byli udiveni, jak si Pivoňka počíná chladnokrevně.

Jednání v zemích svobodného světa však prý byla neméně riskantní, neboť "očka", doprovázející reprezentaci, hledí po hráčích mnohem ostřeji.

Celá bondiáda dospěla k vzájemné dohodě na juniorském mistrovství světa loni v prosinci, které se konalo v Hamiltonu: Michal Pivoňka byl tenkrát vyhlášen nejlepším středním útočníkem turnaje a podle mnoha expertů nejlepším hráčem vůbec.

Tedy další Českoslovák v NHL... Kolik tam těch Kanadánů za chvíli zbude...?

/Zpracováno redakcí Panoramy podle amerických pramenů, nezávisle poskytnutých redakcí Kanadských listů./

OPĚT U KLOKANŮ

Po šesti letech jsme v Austrálii měli možnost sledovat čs. reprezentační fotbalové mužstvo v akci. Oproti minulému zájezdu se však skoro všechno změnilo. Nejen že ze starého kádru zbyl pouze jediný hráč /Fiala/, ale i trenérské žezlo převzal nám všem dobře známý internacionál a nejlepší fotbalista Evropy roku 1962 Josef Masopust.

Páteř nového týmu tvoří pražští hráči - Petr Kostelník, Jan Fiala, Josef Novák, Milan Luhový, Petr Rada, Tomáš Kříž /všichni Dukla Praha/, Stanislav Levý, Jiří Ondra /oba Bohemians/, František Straka, Josef Chovanec, Ivan Hašek, Stanislav Griga /všichni Sparta/, Luboš Kubík, Ivo Knoflíček /oba Slavia/. Dále jsme viděli Lučka Mikloška a Karla Kulu /oba Baník Ostrava/, Miroslava Sivu /RH Cheb/ a Jána Kociána /Dukla B. Bystrica/. Zájezdu se nezúčastnila celá záložní řada - Chaloupka se Zeleným měli zdravotní problémy a Berger byl uvolněn pro angažmá ve Švýcarsku.

Účelem australského pobytu bylo stmetit tým před bližšími se kvalifikačními zápasy o postup na mistrovství Evropy. V kvalifikační skupině, kde je Československo, se začíná hrát tento měsíc. Soupeři jsou Dánsko, Wales a Finsko.

Střetnutí s čs. reprezentací byla pro Australany začátkem čtyřleté přípravy na kvalifikační boje o úcast na MS v roce 1990. Pro mužstvo, které trenér F. Arok značně omladil, to byla vítaná příležitost k ověření vlastních schopností.

Zájezd pro čs. reprezentanty nezačal právě nejlépe. Po dvoudenním zdržení v Bělehradu celá výprava přiletěla do Melbourne v neděli 3. srpna v 5 hodin ráno, tedy těsně před prvním utkáním. Po pouhých pěti hodinách spánku a malé možnosti se rozkoukat byli čs. hráči postaveni před nesnadný úkol: nazklamat očekávání a předvést dobrou kopanou. A to se jim vcelku podařilo. Zápas skončil nerozhodně 1 - 1. Českoslováci ovládali hru po většinu hrací doby, v závěrečných dvaceti minutách se ale přece jen začala projevovat únavu. Australanům se tak v poslední minutě podařilo vyrovnat. Vzhledem k nepříznivým okolnostem bylo utkání dobré úrovně.

V Adelaide se Českoslováci představili 6. srpna. Bylo vidět, že se již více aklimatizovali a předvodili podstatně lepší výkon. Australský tým opět předčili v ko-

lektivním pojetí hry a přesnými krátkými přihrávkami nedali soupeři mnoho možností k vyniknutí. Přesto výsledkem dobré hry byla pouze jediná branka /Československo - Austrálie 1 - 0/: opět se projevila stará

Pokračování na další straně

PŘEDPLATNÉ

PANORAMA

35 Massey St., DONCASTER,
Vic. 3108, Australia

Šeky laskavě vyplňte pro příjemce: CZECHOSLOVAK PANORAMA

Předplatné:

v Austrálii		12 měsíců..... \$ 20.00
		24 měsíců..... \$ 40.00
do zámoří	lodí	12 měsíců..... \$ U.S. 18.00
	letecky	12 měsíců..... \$ U.S. 22.00

/předplatitelům na Novém Zélandu a Nové Guineji dopravujeme časopis letecky bez leteckého příplatku, tedy jen za cenu lodní pošty/

Předplácím si časopis PANORAMA na 12 / 24 měsíců /nehodící se škrtněte/.

Jméno a adresa /prosíme čitelně.....

Podpis, datum.....

nemoc čs. kopané, kterou je častá neschopnost využít převahy v poli ke vstřelení více gólů.

V neděli 10. srpna se uskutečnilo poslední střetnutí, tentokrát v Sydney. Projevila se v něm již plně hráčská vytrvalost a fyzická a taktická převaha čs. fotbalistů. Australané si zaslouží uznání za velkou bojovnost a snahu, ovšem vítězství čs. týmu 3 - 0 bylo pravdivým vyjádřením rozdílu ve výkonnosti.

BOMBU NEUNESL

Sportovní organizací v Československu je nejen ČSTV /Čs. svaz tělesné výchovy/, ale i Svazarm /Svaz pro spolupráci s armádou/. Svazarmovské sporty - stejně jako celá další činnost organizace - mají v podtextu možné vojenské využití /střelectví, terénní motoristický sport atd./ a leckdy je problematické, zda vůbec jde o sport /např. raketové modelářství/. Nicméně v průběhu let se pod křídly mocné a nikoli chudé polo-vojenské organizace drápkem zachytily a postupně rozvíjely i "sporty", jejichž válečnický potenciál byl minimální, ne-li nulový. Pozoruhodnou kuriozitou bylo třeba pokojové letecké modelářství: šlo o konstruování letadýlek vážících zhruba 1 gram, jejichž křídla se potahovala acetonovým filmem, který se vyráběl na vodní hladině /třeba doma ve vaně/. Nešetrné vydechnutí mohlo stroječek vrhnout proti stěně a rozbit na mraky. Letadýlko zběsile reagovalo i na teplotu lidské-

Celé turné splnilo očekávání na obou stranách. Průměrou diváckou návštěvu jsme odhadovali na deset tisíc, což je na kopané v Austrálii velice slušný počet.

Vzhledem k sympatickému vystupování a poctivé snaze hrát dobrý fotbal lze čs. hráčům popřát úspěch v tažení kvalifikačními boji o postup na mistrovství Evropy.

F. FELLER

KOLEM MARTINY

se točí tenisový svět, a nejen tenisový svět. A proč ne? Už pouhé její jméno v soupeřkách vzbuzuje oprávněnou hrůzu. Říká Chris Lloyd: "Moc hráček má sklopené hlavy, když nastupují proti Martině. Jakmile ztratí pár úderů, mají pocit, že musejí prohrát..."

Ve Wimbledonu Navrátilová už pět roků neprohrála. Letos za vítězství v dámské dvouhře dostala 126,000 liber šterlinků /téměř 310,000 australských dolarů podle kursu ve druhé polovině srpna/. Jak už to u superhvězd jakéhokoli nebe bývá, v zákulisí musela odpovídat na

Pomozte nám dál zlepšit PANORÁMU! Využijte druhou stranu předplatního listku k vyjádření názoru, co v časopisu chcete mít / např. reportáže, povídky, rozhovory se zajímavými lidmi, kriminální případy, pohledy do zákulisí věcí v Československu, drobné zprávy atd. - co Vás napadne/. Můžete připsat i jakýkoli jiný vzkaz redakci. JSME TU PRO VÁS!

dost zvláštní otázky. Nebo aspoň zvláštní vzhledem k souvislostem. Ptali se jí například i na její vztah k dětem a mužům. "Musím přiznat, že nosit tu věc po devět měsíců, by mě trápilo víc než cokoliv", řekla prý: Nevím, zda mám sílu změnit svůj život. Mít dítě znamená se totálně věnovat. Jsem příliš stará vzít si čas a jít zpátky. Dokonce ani nevím, zda nejsem příliš sobecká pro to, abych se vzdala všeho, co jsem si naplánovala po tenisu - a dát dítě na první místo. Ale miluji děti a myslím, že bych byla dobrou matkou." Dlouhodobý vztah Navrátilové k Judy Nelson /matce dvou dětí/ je stálým a věčným tématem bulvárního tisku. Nicméně Martina svůj vztah k mužům definuje takto: "Pokud druhému člověku nevěříte, láska nemá příliš velkou cenu. Mám ráda muže. Pokud bych byla zamilována do muže, byla bych ochotna mu věřit."

Červencový pobyt Marty Navrátilové v Praze při 24. ročníku Poháru federace /neoficiální MS družstev, američanky zvítězily/ je dalším velkým tématem. Čs. úřady předtím odmítaly Martině udělit vstupní vízum, ovšem tentokrát neměly na vybranou. Martina navštívila i Revnice, kde vyrostla, a rodáci ji připravili fantastické přijetí. Západoevropské televizní stanice o tom vysílaly filmovou reportáž - kdo chyběl, dle očekávání byla Čs. televize. A Štvanice bouřila, jakmile se objevila na dvorci. Při té příležitosti si místní hlasatel vykoledoval mohutný malér, když před potentáty na tribuně při jejím představování omylem ?? uvedl Československo coby domovskou zemi, nikoli USA. A po skončení turnaje, když ochozy vzdávaly Martině nevídaný hold, předseda čs. vlády L. Štrougal opustil předčasně vládní lóži. Málokdo si toho ovšem všimnul - všichni měli oči jen pro Martinu...

Melbournská kanoistka Dáša Kopečková trénuje nyní na evropských vodách s cílem nominace do australského olympijského družstva.

Tenista T. Šmíd se souhlasem čs. úřadů žije v Antverpách. Jeho loňský výdělek s tenisovou raketou v ruce se odhaduje asi na 2 milióny amerických dolarů.

J. Burger, býv. legendární obránce Sparty, oslavil osmdesátiny.

Stejně životní jubileum oslavil někdejší předseda ÚV ČSTV F. Vodsloň. Byl jedním ze čtyř poslanců, kteří v roce 1968 v Nár. shromáždění hlasovali proti tzv. smlouvě o dočasném pobytu sovětských vojsk v Československu.

J. Koželuhová, manželka slavného tenisty, zemřela ve Švýcarsku ve věku 88 let.

Druhému kolu mistrovství Austrálie v kolové a krasojízdě, které se konalo 2. srpna v Glen Waverley Community Sports Centre, přihlíželi mj. prezident federace cyklistiky L. Dunn a generální sponzor P. Jindra, jehož firma Tech-Rentals významně podporuje melbournský oddíl sálové cyklistiky. Reportážní záznam ze soutěže vysílala televize na 9. programu.

KRASOJÍZDA - /předjízda B. Pospíchal z Melbourne/
1. J. Novák /Syd./, 2. B. Hosák /Syd./,
3. M. Brodecká /Mel./, 4. R. Zachar /Mel./

KOLOVÁ DOROST.-1. P. Foltman - M. Sopuch /Syd./, 2. M. Tábor-
borský - M. Pošepný /Mel./, 3. P. Tábor-
ský - P. Míček /Mel./.

KOLOVÁ JUNIORI

A MUŽI - 1. Mel. /V. Sosnovec - J. Tábor-
ský/, 2. Syd. IV /I. Merenda - J. Wakefield/,
3. Syd. I /V. Novak - J. Sopuch/, 4. Syd.
VI / M. Valek - M. Valek/, 5. Syd. V
/ D. Divina - D. Novak/.

Stav po dvou kolech:

KRASOJÍZDA - 1. J. Novak /Syd./, 2. B. Hosák /Syd./,
3. Z. Merenda /Syd./, 4. M. Brodecká /Mel./,
5. R. Zachar /Mel./.

KOLOVÁ - 1. Syd. I, 2. Mel., 3. Syd. IV, 4. Syd. II,
5. Syd. V, 6. Syd. VI, 7. Syd. III.

Třetí finálové kolo mistrovství Austrálie v kolové a krasojízdě se koná 6. září v hale Sokola Sydney.

-rum-

Hej, živote, kde jsi,
vylez, srabe!
Chci se s tebou porvat!

Ludvík AŠKENÁZY

Podzim

Tuhle jsme si časné ráno vyjeli elektrikou na výlet.
Že pojedeme na konečnou stanici do Liboce a tam uvidíme.

Den se nevydařil - kalný a bez slunce - a Praha byla
plná červeného listí ze stromů, které ještě nedávno
kvetly.

V elektrice nebyl nikdo. Jen průvodčí a na příští sta-
nici nasedl mládenec a dívka, docela obyčejní, trochu
nevyspalí a tiší.

Sedli si naproti do koutku - a mládenec vzal dívku
za ruku.

A ta dívka vám měla najednou oči plné slz, až je muse-
la zakrýt. Úzká ramínka se jí najednou schoulila
a malé rty se trochu roztřáslly.

Jen tak - docela nepatrně.

"Ale, ale!" řekl něžně mládenec zvesela. "Dva roky, to
je, Maruško, jako nic."

"Ano," řekla, "dva roky uletěly".

A ani jsme dobře nevěděli, jaké měla oči, protože je
ani na chvíli neotevřela. Ale nejspíš byly černé.

"Ještě den, řekl bodře mládenec
a upravil si vzhled. A ona neod-
pověděla nic, jen se na něho tak
slabě, nešťastně usmála.

Pak jsme museli přestupovat - ješ-
tě jsme se chvíli dívali za odjez-
džící elektrikou.

Za sklem bylo vidět dvě hlavy, světlou a tmavou.
A také jsme zahlédli, jak průvodčí sívá - byla asi
po noční službě.

"Tati," řekl najednou človíček, "mně ti je dneska
tak smutno... To asi, že už máme podzim".

A ještě se zeptal:

"Nevíš, proč se lidé drží za ruce, když jsou dospělí?"

Mikropovídka ze sbírky "Dětské etudy". Připomínáme si
jí smutný fakt, že autor nám již nikdy nic nenapiše...
Nedávno zesnulý Ludvík Aškenázy je pohřben na židovském
hřbitově v italském Bolzanu. Z Československa odešel
po srpnu 1968.

VAŠE
ČESKOSLOVENSKÁ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

.... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším
způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny
potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
{03} 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na čísle 777-7014

S pozdravem
Dáša, Luža a Zuzana
/mluvíme česky a slovensky/

Z dopisů ****

Jakási paní s velmi českým jménem nám zavolala a mluvila jen anglicky. Nu, nepřilíš dobře, šidlo v pytlí neutajíš. Abychom jí už neposlali ten "Czech paper". Rádi vyhovujeme. A jeden krajan nám sdělil písemně, že si dokáže přečíst australské noviny, tedy nevidí důvod... Navíc je toho čtení v Panorámě prý přespříliš.

Opět tedy několik ukázek, co jste nám psali minulé měsíce:

Díky za zlepšení čitelnosti. Prosím, abyste víc informovali o spisovatelích a jejich knihách, vycházejících v zahraničí. Úroveň časopisu je dobrá. Držím vám palce, abyste vytrvali.

J. TREFNÝ, Port Kembla

Co chcem, aby ste uverejňovali: niečo z československej pop music a rock music.

J. VRTIELKA, Sth. Melton

S obsahem vašeho časopisu jsem velmi spokojen a doufám, že budete v této dobré práci pokračovat. Jen písmo by mohlo být ještě o něco větší.

G. MENCL, Ardeer

Pozn. red.: Myslíme, že lze dosáhnout poněkud většího písma z našich originálů. Promluvíme o tom s tiskárnou.

Chválím užívání současné češtiny, neboť umozí z nás už ani nevědí, jak česká čeština vypadá. Při nových českých filmech se podivujeme, jak to tam divně mluví...

H. SOUKUP, Caulfield

Zajímavý časopis hned od začátku: reportáže, povídky, rozhovory se zajímavými lidmi i pohledy do československého zákulisí... Pokračujte!

J. MAIER, Yenda

My máme v Austrálii celkem pár zákazníků a z toho je nám polovina dlužná, někteří už dlouhá léta kolem čtyř tisíců marek...

V. HORA, knihkupectví Dialog, Frankfurt, Německo

Pozn. red.: Je milé číst něco takového?

Panoráma se mi líbí a připomíná mi bývalý "Hlas domova", který jsme vždy přečetli od titulku až po samý konec. Já začínala první stránkou, můj manžel poslední /sport/. Je dobře, že jste otiskli doporučení pana Váni, protože první myšlenka byla, jestli to není nějaká komunistická akce. Ale když jsem uviděla jeho doporučení, přečetla jsem časopis celý.

Čtenářka si nepřeje být jmenována, Malvern

Časopis jsem přečetl do posledního slova, samotného mne to překvapilo. Přeji vám mnoho zdaru do dalších čísel, aby byla stejně dobrá.

J. HOLAIN, Croydon

STĚHOVÁNÍ!

Lekáte se toho slova? Není důvod! My víme, jak na to, máme bohaté zkušenosti a ideální skříňový čtyřtunový automobil!

LEVNĚ - RYCHLE - SPOLEHLIVĚ - BEZPEČNĚ - CO NEJDŘÍV

Z Melbourne Vás odstěhujeme třeba až do Sydney či Adelaidy!

VOLEJTE MIRKA CIHELKU - TEL. /03/ 848-6980

Konečně má Austrálie časopis na úrovni. Obsah je velice dobrý. Obzvláště mne zajímají reportáže, fejetony, rozhovory, povídky, zajímavosti a novinky. Pokud jde o časové období, tedy vše od roku 1968 /včetně/ do současnosti.

J. KOCKA, Parramatta

OZNAMOVATEL

Jarní zábava Sokola Melbourne v Nár. domě 6. září od 8 hod. večer. Vstupné s večeří - \$ 14, důchodci a studenti \$ 10. Bohatá tombola. Rezervace míst: br. Dub - 564-1793, br. Janeček - 570-3340.

A po hodech trochu pohybu: cvičení mužů a žen každé pondělí od 7 hod. večer na stejném místě.

ČESKÉ ŘEZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ MALVERN CONT. BUTCHERS

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
— a všech druhů masa! —

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervačních přísad a barviv!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-5890

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další zaměstnanci.

SINDLER CONTINENTAL CAKES

PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k narozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové závitky...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141

Telefon /03/ 241-7227

Problémy s automobilem?

Z.R. AUTOMOTIVE SERVICES *

jsou zde proto, aby Vám pomohly s mechanickými opravami všeho druhu!

Chtějete mluvit s panem Müllerem a dohovořte se česky nebo slovensky, což oceníte zejména, pokud jste v Austrálii krátce a ještě Vás zlobí angličtina...

913 Mt. Alexander Rd., Essendon, Vic. 3040

Telefon /03/ 379-2818

Již od \$1.350

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Od adř. nabízíme cesty do Evropy a zpět již od 1.120 dolarů...

...a další cenově výhodné letenky do celého světa zařídí

Jiří SEDLÁČEK.

BOHEMIA TRAVEL SERVICE (VIC.)

6/2 Robe St. St. Kilda 3182 VIC
Ph. 5344029